Ժ. ՏԱՐԻ 2897 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 21 ՀՈՌԻ 4386 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1893 2 ՌԷՊԻՒԼ. ԱԽԸՐ 1311 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէք	....	150
» » Վեցամսեայ » »	....	75
» » Եռամսեայ » »	....	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	....	56
» » Վեցամսեայ »	....	28
Ընտիր թուղթի վրայ Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 30/12 ՀՈԿՏ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍՔ Ի ՓԱՐԻԶ.—Ռուսական գաղթականութիւնն ի Ֆրանսա՝ շարժուն վիճակի մէջ է միշտ. միւս օտարականներու չափ մնայուն չէ։ Իբր 50,000 Ռուս, միջին հաշուով, կը յաճախեն ի Փարիզ։ Ասոնց մեծ մասն ամեն տարի կու գան, մի քանի ամիս կը բնակին, և կը դառնան իրենց հայրենիքը։ Միւսները մէկ-երկու տարի կը նստին, և ի վերջոյ Ռուսիա կը դառնան։ Այս 50 հազար Ռուսը կը պատկանին ընկերային զանազան դասակարգերու, և իրենց առաջնորդ ունին կայսերական գերդաստանի մի քանի նշանաւոր անդամներ։

ԱՄԵՐԻԿԱ.— Փոթորիկներու դէմ մղած նոր պայքարին մէջ Ամերիկա դարձեալ քանի մը հազար հոգի կորոյս, բոլոր այն կորուստներէ զատ զորս կրնայ կորսուած ըլլալ ճշմարիտ պայքարներու մէջ։ Նիւ Օրլէանսէ կը հեռագրուի թէ Մեքսիկայի ծովախորշին մէջ վերջին փոթորիկներն աւելի քան հազար երկու հարիւր հոգւոյ կորուստ պատճառած են։ Լուիզիանայի ծովեզերքը մանաւանդ ամենէն աւելի վնասուած են։

ԱՒՍՏՐԻԱ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Այս օրերս Վիեննայի մէջ հրատարակեալ վիճակագրերու նայելով, օգոստոս ամսուն մէջ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վաճառականութիւնն յոյժ նպաստաւոր եղած է։ Շատ աւելի ապրանք ներածուած է քան 1892ի օգոստոս ամսուն մէջ։ Պալքանեան երկիրներէ սովորականէն աւելի արմտիք և մրգեղէն մուծուած է, և գինի Իտալիայէն։ Հանքածխոյ ներածումն աւելցած ըլլալով, կը հետեւի թէ բնիկ ճարտարութիւնն յառաջ երթալու վրայ է։ Արտածումներն ալ անցեալ տարւոյ օգոստոս ամսէն աւելի են։ Առաւելութիւնը կ'երեւի մանաւանդ շաքարի, ոգելից ըմպելեաց, հանքածխոյ, ատաղձի, հանքային նիւթոց, մետաքսի և մետաքսեղինաց, երկաթի ու երկաթեղինաց և մեքենայից վրայ, զորս Աւստրիա-Հունգարիա հիմակ անցեալ տարուընէ աւելի քանակութեամբ դուրս կը ղրկէ։ Իսկ արմտիք, կանաչեղէն և մրգեղէն քիչ ղրկած է բաղդատմամբ անցեալ տարւոյ։ Ի Ռուսիա ղրկուած ապրանք մանաւանդ աւելցած են, իբրեւ արդիւնք Գերմանիոյ և Ռուսիոյ մաքսային պատերազմին։ Ց'Անգլիա, ի Ֆրանսա և ի Զուիցերիա շատ աւելի ապրանք ղրկուած է այս տարի քան անցեալ տարի, իսկ Սերպիա և Ռումանիա անցեալ տարուընէ պակաս բան գնած են Աւստրիայէն և Հունգարիայէն։

ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Վիեննացի գիտնական մը կարեւոր երկ մը հրատարակելով, ուշագրաւ տեղեկութիւններ տուաւ Դանուբի Երկաթեայ Դրան վրայ Հռոմէացւոց կատարած աշխատութեանց մասին։ Այս Երկաթեայ Դուռն այն կէտն է Դանուբին ուր խոշոր շոգենաւք վեր չեն կրնար ելնել, և ուր գտնուող ժայռերը քանդել և գետին վերի մասն եւս նաւարկելի ընել Աւստրիոյ-Հունգարիոյ յանձնուած է Պերլինի վեհաժողովոյն կողմէ։ Պ. Քանից իւր կեանքը նուիրած է քննելու Հռոմէացւոց հետքերը Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ, և երեսուն տարի առաջ այս մասին հրատարակած գործով մը իւր վրայ ուշադրութիւն դարձուցած է։ Այս օրերս ուրիշ գիրք մը հանեց «Հռոմէական ուսումնասիրութիւնք ի Սերպիա» խորագրով, յորում կ'ըսէ թէ ժամանակիս ամենէն ներհուն ճարտարապետք, շատ մը տարիներու քննութիւններէ և ձեռնարկներէ յետոյ, գիտած են թէ Երկաթեայ Դրան պատուարը քանդելու և նաւարկութեան այն մեծ արգելքը բառնալու համար լաւագոյն միջոց մը չեն կրնար ի գործ դնել բայց եթէ դարերով յառաջ Հռոմայեցւոց ի կիր արկած միջոցին հետեւիլ և նոյն շաւղին վրայ ընթանալ։ Հռոմայեցիք հոն ջրանցք մը բացած էին, որոյ ուղղութիւնն և չափն ու տարածութիւնը կը ցուցնէ Պ. Քանից, յիշեցնելով թէ բարբարոսք ապա կործանեցին զայն, բայց չկրցին անհետ ընել բոլորովին։ Շինութեան դեռ մեծ մասը կը մնայ անեղծ վիճակի մէջ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ. —Ռումանական հնձոց վրայ վերջին տեղեկութիւնք այնքան նպաստաւոր չեն։ Քանակութիւնը մանաւանդ ստորին է, թէեւ տեսակն այնքան գէշ չէ։ Միւս կողմէ, միջազգային հրապարակին վրայ արմտեաց աժանութիւնը թոյլատու չէ ռումանական արմտեաց մեծաքանակ արտածման։ Շահ չկայ գործին մէջ։ Սովորաբար տարւոյս այս եղանակին մէջ տուրեւառն ամենէն աւելի բանուկ կ'ըլլայ։ Բայց այս անգամ այնպէս չէ։ Շատ մը ագարակագործք և մշակք վճռած կը տեսնեն հողային վարձքերու բարձրանալը, զի քանի տարիէ ի վեր Ռումանիոյ մէջ բերքերն առատ եղած ըլլալով և շնորհիւ նոր ճամբաներու և երկաթուղիներու շինութեան, կալուածատերք իրենց հողերուն վարձքը բարձրացուցած են։

ՆԱՒԱՐՇԱՒ.—Անցեալ ուրբաթ առաւօտ լոյս տեսած գլխաւոր լրագիրք Լոնտոնի՝ հարիւրաւոր ոսկիներ ծախք ըրած էին ամեն մին՝ հրատարակելու համար ամենէն մանրամասն հեռագիրներն ամերիկեան և անգլիական երկու զբօսանաւուց մրցման վրայ, որ առջի օրը տեղի ունեցած էր Նիւ-Եորքի առջեւ։ Ամերիկեան այն ամենամեծ քաղաքին ամեն շոգենաւերը, շոգեմակոյկներն և առագաստանաւերն ու զբօսանաւերը դրաւուած էին խուռն բազմութեամբ, որ ծածկած էր ծովը մղոններով տեղ, ծովեզերքն ալ լի էր խուռն բազմութեամբ, դիտելու համար այս անգլոամերիկեան մրցումն։ Ամերիկայի ամենէն արուեստաւէր նաւաշինարարք միաբանութեամբ շինած էին առաջին կարգի զբօսանաւ մը առագաստակիր, մրցելու համար նմանօրինակ առագաստակիրի մը դէմ, որ կը ներկայացնէր անգլիացի հետամուտներն ծովային զբօսանաց։ Վեց ժամէն պիտի վերջանար մրցումն։ Երկու նաւերը քաջաքէս մեկնեցան, և անգլիականը քիչ մը առաջ անցաւ, բայց հովը իյնալ ըլլալով, չկրցան վեց ժամուան մէջ աւարտել մրցումն, և ուրիշ օրուան մնաց։ Ոսկի բաժակ մ'է մրցանակն։ Այս բաժակը քանի մը տարի առաջ ամերիկեան զբօսանաւ մը Անգլիայէն առած տարած էր յաղթանակաւ, և քանի անգամ է որ Անգլիացիք կը փորձեն հետ առնուլ զայն, բայց չեն յաջողիր։ Այս անգամ մազ մնացած էր որ յաղթէին, բայց այս անգամ ալ հովը իրենց նպաստաւոր չգնաց։ Խնդիրը բաժակին վրայ չէ։ Բանն այն է որ ծովագնացութեան կամ ծովային մրցմանց ճաշակը մեծապէս զարգացած է այս երկու քոյր ազգերու մէջ։

ԱՎԷԼԱՆ.— Փարիզցիներուն ուրախութիւնն իրենց փորը մնաց։ Վաղը, ուրբաթ, Թուլոն հասնող ռուսական նաւախմբին հրամանատար Ավելան ծովակալի նախնիք Ֆրանսացի չեն եղեր։ Կաթիլ մը գաղղիական արիւն չկայ իր երակներուն մէջ։ Իր տուած տեղեկութեանց նայելով, ցեղաւ ֆիննական ցեղէ է, ծնած 1839ին ի Ֆասի, ուր իր հայր ծառայած էր իբրեւ սպայ ֆիննական հեռաւորագոյն գունդի մը մէջ։ Ֆիննք շատ ուժով ցեղ մ'են. սլաւական կամ հնդեւրոպական ցեղին չեն պատկանիր. այլ Մաճառաց, Թաթարաց և Թուրքաց հետ Դուրանեան ցեղին կը վերաբերին, և իրենց լեզուն ալ նոյն ընտանիքէն է։ Առաջին կարգի ծովային ժողովուրդ են, և նշանաւոր են բարուց մաքրութեամբ, աշխատասիրութեամբ, տոկունութեամբ։

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ.— Մեծն Բրիտանիան կազմող երկու մեծ կղզիներու մէջ անգլիերէն միայն չի խօսուիր։ Թէպէտ անգլիերէնն է տիրող լեզուն, բայց Կալլէսի մէջ կէլտերէնի գաւառաբարբառ մը, Իրլանտայի մէջ իրլանտերէն և Սկովտիոյ բարձրաւանդակներն ուրիշ տեղական բարբառ մը կը խօսուին, որք թէպէտ կը պատկանին նոյն կելտական ընտանիքին, բայց իրարմէ բաւական կը զանազանին։ Հարաւային Ֆրանսայի մէջ Պասքերն ալ նոյն ընտանիքին պատկանող լեզու մը կը գործածեն։ Արդ, ժամանակէ մ'ի վեր Կալլէսի մէջ կազմուած է «Կալլերէնի գործածումը զարգացնող Ընկերութիւն» մը, որ կառավարութենէն խնդրեց զի 1891ի մարդահամարին մէջ կարգադրութիւն ըլլայ նաեւ Կալլէսի և Մոնմաութշիրի գաւառաց բնակիչներուն խօսած լեզուն ճշդելու։ Կառավարութիւնն հաւանեցաւ, և արդիւնքն հրատարակուեցաւ, յորմէ կ'իմացուի թէ այն երկու գաւառաց բնակիչք 1,776,405 հոգի են, որոցմէ անգլիերէն միայն կը խօսին, այսինքն Կալլէսի մայր-բարբառը չեն գիտեր 759,416 հոգիք։ Կալլերէն միայն կը խօսին 508,036, և երկու լեզուներն ալ կը գործածեն 402,253 հոգիք։ Ուրիշ լեզուներ կը խօսին 3,076 անձինք, և երկու տարեկանէ վար 90 հազար 791 մանկիկներ կան որոց լեզուն դեռ ոչ անգլիերէն է ո՛չ կալլերէն։ Վերջապէս, 12,832 անձեր կան որոց ինչ լեզու խօսիլը ճշդել կարելի չէ եղած։ Քանի որ այն երկու գաւառաց մէջ այսչափ մեծ թիւ մը կայ անգլիերէն չհասկցողներու, տեղացիք կը պահանջեն որ անգլիերէն չհասկցող թեմերու կրօնական պաշտօնեայք քաջ տեղեակ ըլլան տեղական բարբառին, և տեղացւոց հետ ո՛չ թէ մայրաքաղաքին, այլ բուն իսկ նոյն թեմին, նոյն գաւառակին կամ գիւղին լեզուաւ խօսելու վարժութիւն ունենան, եթէ կ'ուզեն իրենց հոգեւոր պաշտօնն արդիւնաւոր ընծայել։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՊԱՏԻԺ

Կեդրոնական ուսուցչական ժողովոյ վիճաբանութեան նիւթ եղած խնդիրներուն ուշադրութեամբ հետեւեցանք այսօր։ Օրակարգի առաջին խնդրոյ համար քուէարկուած բանաձեւը իրաւամբ կ'ապացուցանէ հմտութիւնն մեր ուսուցչաց՝ որ ճանչցած են իրենց հիւանդին առտնին տանջանքն։ Որովհետեւ մանկան ֆիզիքական զարգացման վրայ է խնդիրը, կարծենք չորեքտասան յօդուածի վրայ կարելի էր հատ մը եւս յաւելուլ դպրոցական պատիժի մասին, որ խոտորնակ համեմատութեամբ այնչափ սերտ առնչութիւն ունի մանկան առողջութեան հետ, որչափ ուսուցչական ժողովոյ թուած միւս կարեւոր պայմանները, և աւելի ինչպէ՜ս։ Քանի երեսուն տարիներէ ի վեր, յորմէ հետէ մեր դպրոցները թոթափեցին հին դրութեան բոլոր ձեւերն և տարան սիրով ընդունիլ եւրոպական նոր կարգեր ու մեթոտներ, շատ մը հիմնական չարիքներու հետ նիւթական պատիժը, գաւազանի ծեծը եւս պաշտօնապէս վերցուեցաւ։ Սակայն որչափ գիտենք և կը լսենք տակաւին բարձրագոյն վարժարաններէ սկսեալ մինչեւ յետին գիւղային վարժարանի մէջ ուղղակի կամ անուղղակի ներկայ է ծեծը։

Թէ որչա՜փ վէրքեր, հիւանդութիւններ և մինչեւ իսկ մահեր յառաջ եկած են նիւթական պատիժներէ, փայտի, քանոնի հարուածէ, ապտակէ, ականջ քաշելէ, ճաշէ զրկելէ, երկար ժամերով ծնգան վրայ նստեցնելէ, տեղական արձանագրութեանց գիտոցը կրնան հաստատել, սակայն տակաւին այս չէ բոլոր վնասը, բարոյական պատիժները եւս, որոց համար ամեն դպրոց երկար ցուցակ մը ունի, յաճախ կը վնասեն մանկան ֆիզիքական զարգացման։

Մանուկներու յանցանքն՝ որ դաստիարակութիւն կը հրաւիրէ իրենց վրայ, երկու գլխաւոր տեսակի կրնայ բաժնուիլ. չարութիւն և ուսումնական պարտաւորութեանց մէջ թերացում կամ ծուլութիւն։ Առաջնոյն համար սովորական պատիժներ են հրապարակային կամ մասնակի անարգութիւն, ծնողաց ազդարարութիւն, տեղ կամ գրասեղան փոխել, զբօսանքէ և արձակուրդէ զրկել, որ բնականաբար իրենց հզօր ներգործութիւնը ունենալով մանկան հոգեկան և ֆիզիքական կացութեան վրայ, կրնան ուսուցչական ժողովոյ փափագածին հակառակ արդիւնք յառաջ բերել։

Իսկ ծուլութեան դէմ եղած խիստ պատիժներն՝ ինչպէս պակաս նօթ տալ, բարենիշէ և պատուանիշէ զրկել, դասու ընդօրինակութիւն կատարելու ստիպել, ծանր յանդիմանութեանց առարկայ ընել, կունենան իրենց անհրաժեշտ ազդեցութիւնը, եթէ ճիշդ է թէ հոգեկան ծայրայեղ վիշտը կը խանգարէ մարմնոյ առողջութիւնը։

Գուցէ հարցուի մեզ թէ ուրեմն ի՞նչ ընելու է չար և ծոյլ տղայոց, եթէ ֆիզիքական զարգացման վնասակար է ամեն պատիժ։

Նախ ըսենք թէ դաստիարակի անհմտութիւնն է որ չար տղայոց թիւը կը յաւելու և շատ մը յանցանքներ ծնունդ չըպիտի առնուին՝ եթէ դաստիարակը առաւել աչալուրջ, շրջահայեաց և հոգեբան լինէր. իսկ ծուլութեան պատճառը նոյն ինքն ուսուցիչն է, որ առաջին պակասութեան աչք գոցելով և նախորդ դասը մէկ երկու ուշիմագոյններու համար շուտով փոխելով, տեղի տուած է միւսներուն աճող դժուարութեանց առջեւ կքանիլ և լինիլ ծոյլ, սակայն ընդունելով սակայն որ ամեն դպրոց իւր չարերն և ծոյլերն ունի, հարկ է որ նոցա դէմ պատիժներ սահմանուին, պայմանաւ միայն որ այդ պատիժները մանկան հասակին և խղճի համաձայն լինին, զգուշանալով մանաւանդ անոնցմէ, որ աւելի խոշտանգանք են քան պատիժ, տանջանք են քան կրթութիւն։

Փափաքելով որ Կեդրոնական Ուսումնական Խորհուրդը՝ որոյ տարրական և բարձրագոյն նախակրթարանաց համար վերջերս գծած ծրագիրը մեծապէս գնահատուեցաւ իբրեւ լաւագոյն գործ մեր արդի պիտոյից և ժամանակի պահանջման համաձայն պատրաստուած, դպրոցական պատժոյ նոր կանոնագիր մը եւս հրատարակելով՝ ազատէ մանուկները շատ մը դաստիարակներու և ուսուցիչներու քմահաճոյքէն, որ բուռն միջոցներու, ծեծի և տանջանաց մէջ կ'որոնեն տակաւին նոր սերնդի դաստիարակութիւնը և զարգացումը։

Գ. Լ.

Կարին

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է
ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԲՈՂՋ ԴԱՍԸՆԹԱՑԸ
Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ.—1-10 եւ 1-50 ամբողջական թուոց մշակութիւն եւ այդ սահմանին մէջ ամբողջ մասն առնել. գին 4 ղրուշ

Բ. ՏԱՐԻ.—1-100 ամբողջական թուոց մշակութիւն, մաս առնել եւ ½ ⅕ ⅙ ⅒ հասարակ կոտորակներու մշակութիւն. գին 3 ղրուշ

Գ. ՏԱՐԻ.—1-1000 ամբողջ թիւ, 0,1,0,01 0,001 տասնորդական կոտորակ եւ գիծ անկիւններ բազմանկիւններու վրայ ծանօթութիւն. գին 3½ ղրուշ

Դ. ՏԱՐԻ.—Անսահման թիւեր —մեթրական դրութիւն — կեանքի հանգամանքներու համեմատ ծանօթութիւն, ընդարձակ տասնորդական կոտորակ—Երկրաչափութեան մակերեւոյթի կանոնաւոր եւ անկանոն ձեւերու եւայլն. գին 4 ղրուշ

Ե. եւ Զ. ՏԱՐԻ. — Նախորդ չորս տարիներու լրացուցիչ մասն է, կը պատրաստէ թէ՛ զրահաշուի եւ թէ՛ գործնական կեանքի,— Երկրաչափութեան բոլոր մակերեւոյթի եւ ծաւալի հաշիւներ բազմաթիւ գործնական եւ գծագրական խնդիրներով. գին 7 ղրուշ

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։
Հասցէ Արիստակէս Յ. Պօյաճեան Օրթաքէօյ։
Թիւ 816 5—6

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՕԳՏԱԿԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ Ի ՀԱՅ
Հետեւողութեամբ
Ուէպսթըրի եւ Ուստըրի հոյակապ Բառարանաց
ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ 45,000 ԲԱՌ, ՈՃ ԵՒԱՅԼՆ

Անգլիերէնէ ի հայ-աշխարհիկ բառագրքի մը անհրաժեշտ պէտքը ի վաղուց զգալի եղած էր. սոյն պէտքը լիովին գոհացուցած է Անատոլիա Գոլէճի ուսուցիչներէն Վ. Յ. Յակոբեան էֆէնտի պատրաստելով իր երկու պաշտօնակցաց աջակցութեամբ։

Բաց ի սովորական բառերէ եւ ոճերէ կը պարունակէ նաեւ ''գիտութեանց, արուեստից եւ գեղեցիկ դպրութեանց,, վերաբերեալ բոլոր բառերն եւ ոճերն, պարզուած իրենց ճիշտ հայերէն համանշանակներով, հետեւողութեամբ Բագրատունի, Ալիշանեան, Նորայրի, Կոլեսեան եւ Նուպարեան Գատ. Հայ. Անգլ. եւ Գերմաներէն բառագրոց եւ գիտական-արուեստական նորագոյն գործոց մանրակրկիտ բաղդատութեամբ, ի հարկին նաեւ տաճկերէնով։

Սոյն բառագրքին կցուած է նաեւ. 1. Անգլիերէնի մէջ գործածական դարձած լատիներէն, գաղղիերէն, իտալերէն եւլն. ոճեր։ 2. Յատուկ անուանց ցանկ մը՝ հնչումներով։ 3. Տարրական քերականութիւն մը Անգլիերէն լեզուի, յորում պարզուած են մասնիկներու դերն եւ զօրութիւնն, անգլ. հնչման եւ շեշտերու մասնաւոր կանոններն, համաստացութիւնք որ յոյժ գործածելի են լեզուին մէջ։ 4. Այլ եւ այլ նշանք. հնչումներն, «մեծ խնամով հայացուած»։

Ամբողջ գործը «փոխանակ 35ի» որ խոստացուած էր՝ 40 թերթ պիտի լինի։ Բաժանորդագինն ց'30 սեպտ. 25 ղրշ. օտար երկրաց համար 6 ֆր. իսկ հետո. 1էն անդին պարզ կազմ 30 ղրշ, լաթ. 35 եւ 8 ֆրանք, յետ լրանալոյ գինը պիտի ըլլայ՝ 40 ղրուշ։

Փափաքողք պարտին դիմել հրատարակչին Զ. Թորոսեան գրավաճառ Պոլիս, Պահճէ-Գաբու նոր փոստին դէմ թիւ 4. ուր է «միակ» կեդրոնատեղին գործոյս։ Ա. թերթին նմուշը ծրի կը տրուի գրատունէն։ Գրքին Ա. մասը, կէսը [20 թերթ] թերթակազմ կը տրուի բաժանորդաց։ Հրատարակուած է 31րդ թերթը եւ կը մնայ միայն 9 թերթ. պիտի աւարտի գալոց յունվարի։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՐՔ
ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Մասն Ա. մարդ եւ կենդանիք
Գրեց ՅՈՎՀ. ԱՍԹՈՒՐԵԱՆ
(Հետեւողութեամբ Պոնէլէ՝ Նախակրթարանի կարգերու համար)

Այս գիրքը իր տեսակին եւ ուղղութեան մասին միակն է եւ «փոքր տղոց» հասկացողութեան յարմարցուած. տպագրութիւն, պատկերք եւ կազմ գեղեցիկ։

ԺԹ. դասերու բաժնուած է եւ ամեն դասի վերջ ալ առանձին ամփոփումը դրուած է. իսկ գործին վերջը ուսուցչաց համար գիտական բառագրքուկ մը դրուած է գաղղիերէն բառերով մէկտեղ։

Բ. եւ Գ. մասերն որք են «Բուսաբանութիւն եւ Բնագիտութիւն», պիտի հրատարակուին մինչեւ յառաջիկայ յունվար։ Վարժարանաց տնօրէնք 1 օրինակ ծրի կ'առնան գրատունէն։

Գին 4 ղրշ. ամեն գրավաճառաց քով. միակ կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեան գրատունը, Պոլիս, Պահճէ գաբու թիւ 4։ Վարժարանաց համար զգալի զեղչ։ 789 13—20

ԴՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ՓՕՍԹԱՀԱՆԷԻՆ ՄՕՏ ԹԻՒ 4

Դպրոցաց վերաբացման առթիւ ուսուցիչք, ծնողք, եւ ուսանողք կը հրաւիրուին իրենց գնումներուն համար մի անգամ Դրատունը դիմել, ուր պիտի գտնեն ամեն տեսակ դասագիրք թուրքերէն, հայերէն եւ գաղղիերէն սկսեալ ''Այբբենէն,, մինչեւ ''բարձրագոյն,, կարգի ուսանողաց գրքերն, ինչպէս նաեւ ամեն ''դպրոցական պիտոյք,,։

ՈՐՈՇ, ԱԺԱՆ ԳՆԵՐ, ԲԱՑԻ ԿԱՆԽԻԿ. մեծաքանակ գնողաց համար ալ ''մասնաւոր զեղչ,,։
763 12—12

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (51)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

«Զիս խորապէս զարմացնողը սա էր որ մայրս այդքան լաւատեղեակ էր Փարիզի մէջ եղածներուն։ Աւասիկ իր յայտնութիւնը։ Երբ յոյժ անուղղակի կերպով իմացած էր թէ տարփուհի մը ունէի, անյայտելի սոսկում մը զգացած էր։ Անշուշտ այն կինը պիտի խլէր զիս աշխատանքէ, պիտի մղէր զիս անգործութեան յոռի ճամբուն վրայ և գուցէ ցոփակեցութեան... և առանց ուրիշին յայտնելու իր խորհուրդը, Փարիզ եկած էր և ճարտարօրէն տեղեկութիւններ առած էր։ Արդ, ի՞նչ ըսած էին իրեն։ Ցորմէ հետէ Իզապէլ իմ մօտս կ'ապրէր, բոլորովին հրաժարած էի մինչեւ այն ատեն վարած կեանքէս։ Ալ չկային ընկերներու այն զբօսանքները, ուսկից կը դառնայինք գլուխնիս ծանր և աչուըններս կարմրած. անդադար, եռանդեամբ կ'աշխատէի։ Գլուխ-գործոցի մը վրայ կը խօսուէր։

«Մայրս չուզեց իսկ համբուրել զիս։ Կը վախնար որ երեսին կը զարնեմ զիս լսելու։ Եւ սիրելի կինը դարձած էր իր առանձնոցը, իր նախատեսած վտանգին լոկ երեւակայական ըլլալուն երջանիկ։

«Աւասիկ իմ մօրս վիճակը... Գալով իր փոքր հարստութեան կորուստին, իրեն համար մահացու հարուած մըն էր այս։ Արդէն ժամանակէ մը ի վեր առողջութիւնը խանգարուած էր, և իր կորովը միայն կը բռնէր զինքը դեռ. բայց երբ տեսած էր յեղակարծ քայքայումն իր բոլոր յոյսերուն, ապահովութեան այն շէնքին որուն վրայ, ըստ իրեն, կը հիմնուէր իմ ապագաս, սոսկալի տագնապ մը կրած էր, որմէ պիտի մեռնէր։

«Ա՛հ, ո՛րչափ քաղցր և սիրուն մնաց անիկա հոգեվարքի տագնապներուն մէջն իսկ... իր միտքն ամենէն աւելի զբաղեցնողը իմ ապագաս էր։

«Իր ապրուստին համար պահած մէկ քանի հարիւր ֆրանքէն իսկ խնայողութիւն ըրած էր, և անճառ ուրախութեան ժպիտով մը իր բարձին տակէն հանեց քսակն ուր կը փայլէին ոսկիի այդ վերջին հատիկները, որոց իւրաքանչիւրը սաստկագին գրկանք մը կը ներկայացունէր։

«—Առ, ըսաւ։ Քու խեղճ մայրիկիդ արիւնն է. այս ստակը երջանկութիւն պիտի բերէ քեզի... Հիմակ, ամենն այս չէ, գոհարեղէններ ալ ունիմ... աւասիկ, սա փոքր արկղիկին մէջ... հօրմէդ ընդունեցի զանոնք... և եթէ կուզես հաճոյք պատճառել ինծի, պիտի երդնուս... ոչ, պիտի խոստանաս... երդում չուզեր, խոստումդ կը բաւէ ինծի... անհրաժեշտ պարագայի մէջ միայն ձեռքէ հանել զանոնք... Ամենուն պարտք չեմ ձգեր, ոչ իսկ փոքր տանս վարձքինը... Որովհետեւ գիտէի մեռնիլս, կանխաւ գործս կարգադրեցի տանտիրոջ հետ, և կրնաս հեռանալ առանց բան մը վճարելու...

«Կա՞յ աւելի սքանչելի բան մը քան այս մայրական հոգածութիւնը՝ մինչեւ մահը կանխահոգ։

«Երբ հասկցաւ թէ գերագոյն վայրկեանը կը մօտենար, քովը քաշեց զիս և սեղմելով իր նիհար կուրծքին վրայ ուր յաւագին խորթիւն մը կը լսուէր.

«—Դիտէ՞, ըսաւ, երբ տեսնես հայրդ, իրեն տուր իմ վերջին համբոյրս...

«Եւ իր շուրթեր ճակտիս դպան... և երկար հառաչ մը լսեցի։

«Հէք կինն ինկաւ իր անկողնին վրայ, գոցեց աչուըներն ու մեռաւ։

«Ասոնք էին ընդունած պատուէրներս. այս էր վսեմ դաստիարակութիւնը զոր հայրս տուած էր ինծ։

«Եւ ահա թէ ինչ ըրի ես...

«Վեց ամիս ետքը, կը թուէր թէ այս ամենը երազ մըն էր լոկ, որ յաւէտ ջնջուած էր։ Նորէն Իզապէլին տարփածուն եղած էի. բայց այս անգամ, ամօթապարտ, կեղծաւոր հոմանի, ժպիտներու մէջէն սահելով, ծաղկանց գաղտնի աւանդութէ մը անձկագին սպասելով որ առանձին մնար...

«Այս ապառաջ տենդը նորէն բռնած էր զիս տենդին սաստկութեամբը։

«Աշխատի՜լ. իրա՞ւ խնդիր կար աշխատելու։ Երբեմն, աճապարանօք կտաւ մը կը մրոտէի զոր կը տանէի ծախել՝ անօթութենէ չմեռնելու համար, և շատ անգամ այդ ստակը կը գործածէի ծաղկեփունջեր գնելու, զորս կը վազէի Թէնիլին ընծայելու։

«Վասնզի արդէն այսպէս կ'անուանէին զինքը։

«Չեմ կրնար ըսել թէ ի՛նչպէս ապրեցայ։ Ուրիշ նպատակ չունէի եթէ ոչ այդ կինը։ Տասն անգամ վռնտեց զիս և այն ատեն բարեկամներս արգահատելով վրաս, ընկերութեան մէջ կը մոցունէին զիս, յուսալով որ այս զուարճութեամբ պիտի փրկուէի։ Ոչ՜ինչ. լէտի Մաքպէթի արեան արատին կը նմանէր, զոր ծովի ամեն ջուր չէր յաջողէր ջնջել։

«Գիշերները կ'անցունէի իր ապարանին առջեւ, իր սենեակին պատուհաններէն փնտռելով լոյսի ճառագայթ մը, ստուեր մը։

«Հաց չունէի, տեսակ մը սովալլուկ մուրացիկ եղած էի որ կը թափառէր կեանքին մէջ, այն խալացիներուն պէս որք երբեմն իրենց երակներուն մէջ կը կրէին Պորճիաներուն թոյնը, հարիւր անգամ նուազ սոսկալի թոյն քան զայն որ կը մեռցունէր զիս խիղճ և պատիւ։

«Ամենէն սոսկալին սա է որ այն կինը սոսկալի լրբութեամբ մը կը խաղար իմ սիրոյս հետ։

«Երբ ամիսներ անցնէին, երբ կը սկսէի յուսահատիլ և երբ թերեւս միտքիս մէջ լոյս մը կը վառէր, կարծես կը գուշակէր այս մօտալուտ զարթնումը. այն ատեն կը կանչէր զիս։

«Երբեմն, մինչ, ապուշ և ինքզինքէս ամօթահար, իր կառքին ճամբուն վրայ կը գտնուէի, մէկէնիմէկ կը կենար և զիս կը կանչէր. կը վազէի՝ սպասաւորի պէս կորաքամակ, և այն ատեն, քրքիջով մը, կը մեկնէր իր ձիերուն արշաւասոյր ընթացքովը։

«Եւ գրեթէ երջանիկ էի զիս ճանչնալուն։

«Կամ թէ, այն ձեղնայարկին մէջ ուր պարտաւոր էի կծկուիլ, ինչպէս խոնդ մը խցիկի մը մէջ, տոմսակ մը կ'ընդունէի սա միակ բառը պարունակող.

«Եկո՛ւր»

«Եւ կը հնազանդէի այս կոչման... կ'ընդունէր զիս և կ'ըսէր.

«—Դեռ ինքզինքդ չի՞ մեռցուցիր... չըտակը, այնքան վատ ես որ կը սիրեմ քեզի։

«Եւ ի՜նչ դժոխային հնարքով հաճոյք կը զգար ստորնացումներու մէջ թաղելով զիս. խորհծէս մէկիկ մէկիկ կը քրքրէր մնացած ամեն մէկ զգացումս։

«Մօրս ինծի տուած գոհարները զորս իմ խոստումս նուիրական կ'ընծայէր, այն կնոջ տուի որ, իմ աչքիս առջեւ, անով զարդարուեցաւ՝ իր տարփածուին հետ թատրոն երթալու համար։

«Եւ ըսաւ ինծ.

«—Բաւական հինցած են ասոնք... բայց աւելի գէշ, սաստիկ հաճելի են ինծի։

«Սիրտս զզուանքով կը լեցուի երբ միտքովս կը մերժեմ այն տիղմին մէջ, ուր այլ եւս չէի ոտորիր լոկ։

«Երբ, վերջին անգամ, վռնտեց զիս ծառայի մը պէս, երկար ատեն սպասեցի, դեռ յուսալով այն դժոխային քմահաճոյքներէն մին որք իրեն կը մօտեցունէին զիս։ Այս անգամ, շատ երկար տեւեց։ Եւ քիչ քիչ անձիս և այն թշուառականին դէմ անհուն արհամարհանք մը զգացի որ դատապարտեցի ինքզինքս։

«Մնացեալը գիտէք։

«Աստիճանէ աստիճան իյնալով, թաւալելով այն գահավիժին վրայ ուր յուսահատներ շուտով կ'երթան, ամեն բան գանց առած. ամեն բան մոռցած էի... թէ՛ աշխատութեան եռանդս թէ յաջողութեան յոյսերս։

«Նախ գինովութենէն խնդրեցի տենդոտ մոռացումը. ապսէնդ խմած էի. բայց ալքոլը, զիս չհանդարտեցնելէն զատ, փչտոտ կը գրգռէր։

«Երբեմն, փորձած էի նորէն ձեռք առնել վրձինները. իմ երեւակայութեանս կոչած էակները ուրուականներ էին լոկ։

«Եւ թշուառութիւնը վրայ կը հասնէր։ Այլանդակ որդ, կը սեղմէր զիս իր երկու բազուկներովը ուր կը խղդեն ու կը մորթեն։ Այն ձեղնայարկին մէջ որուն ճեղքոտուած պատերը՝ իրենց ամեն ծերպերէն՝ աղքատութեան տուայտանքով կը հեծէին, սառիլ կը զգայի։ Ի զուր կոչում կ'ընէի քաջութեանս, անցեալին ամեն խրախոյսներուն։ Անկարելի էր որ ինքզինքս գտնէի։ Ի հեծուկս ինծ, այս կին կը բռնէր զիս առասպելներու այն հրէշներուն պէս որք կը գրկեն ու կը տանին տղաքները։

«Սիրտս կը լեցնէր եռանդեան արհամարհանքովը։ Ինչի՞ օգտակար էի։ Բան մը չէր արժած հօրմէս։ Մայրս մեռցուցած էր, վասնզի ինծի համար և իմ պատճառաւ մեռած էր։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Յառաջիկայ կիրակի, 3 Հոկտեմբեր, եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւններ պիտի կատարուին ի Ս. Էջմիածին։

Գեր. Արիստակէս Սեդրակեան և Գեր. Սարգիս Գասպարեան եպիսկոպոսները Վիէննա գտնուած ժամանակնին, Ս. Կաթողիկոսին հրամանով՝ Մխիթարեանց վանքէն պղնձեայ մայր տառեր գներ են Ս. Էջմիածնայ տպարանին համար։

Տնտեսական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստը գումարելով երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ատենապետութեամբ Մելքեան Եղիազար էֆ.ի ի մէջ կարգ. մը խնդրոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդն եղած հրաւիրանաց համաձայն խմբովին ներկայանալով՝ բացատրութիւններ տուաւ թաղին եկեղեցւոյ և վարժարանի նիւթական վիճակին վրայ։

Խորհուրդը գոհ մնալով տրուած բացատրութիւնէն, որոշեց ու այս կարեւորն տեղեկագրել վարչութեան և հաշւոց վաւերացումն առաջարկել։

2. Բ. Հիսարի Թաղ. Խորհուրդն եկեղեցւոյ մատակարարութեան և ի նպաստ շինութեան ասկէ առաջ կատարուած հանգանակութեան հաշիւները ներկայացուած չլինելով՝ յանձնարարեցաւ Թաղ. Խորհրդոյն հնգետասանօրեայ պայմանաժամու մէջ ներկայել նոյն հաշիւները։

Պրեւէդի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ Նորընտիր Հոգաբարձութիւնն իւր առաջին նիստն ընելով երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ իւր դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով.

Ատենապետ.— Եղիազար էֆ. Մելքեան.

Ատենադպիր—Հաշուակալ.—Ղազար էֆ. Հովուեան.

Գանձապետ.—Միհրան էֆ. Զօպանեան.

Յառաջիկայ կիրակի (Հոկտ. 3) Թոփգաբուի Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյ օծման տարեդարձին առթիւ, Գեր. Պատրիարքական Փոխանորդ Ս. Հայրն հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Տրապիզոնի մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Իպրահիմ էֆէնտի, տնօրէն մաքսատան Կրէտէի։

Կարնոյ մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Մէհմէտ պէյ, տնօրէն մաքսատան Տրապիզոնի։

Կրէտէի մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Թէվֆիգ պէյ, տնօրէն մաքսատան Բրէվէզայի։

Բրէվէզայի մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Մէհմէտ պէյ, տնօրէն մաքսատան Պաղտատի, և իրեն յաջորդեց Շիւքրի էֆէնտի, նախկին տնօրէն մաքսատան Նէմճէի։

Մարսիլիոյ օսմանեան ընդհանուր հիւպատոսարանին քարտուղար անուանեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան հիւպատոսական գործոց դիւանի քարտուղարներէն Հիքմէթ պէյ։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. թիկնապահ Միրլիվա Իսմայիլ փաշայի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Զեկուցում)։ Մինչեւ երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ բնաւ դէպք չէ պատահած։ Սկիւտարի մէջ մէկ դէպք պատահած է, Սէլիմիյէ զօրանոցին մէջ մէկ, Հայտար-Փաշայի հիւանդանոցին մէջ մէկ, և Գասըմ-Փաշայի մէջ մէկ։ Սկիւտարի մէջ մարդ մը հիւանդանալով մեռած է։ Միւս հիւանդներէն ոմանք առողջացած ըլլալով, քարանթինայի շղթաները վերցուած են։

* * *

Այս առտու թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է հետեւեալ Պաշտօնական Յայտարարութիւնը.

Հիւանդութեան ճարակումն ու տարածումը արգիլելու ամենէն օգտակար ու ազդու միջոցն այն թէ երբ տեղւոյ մը մէջ կասկածելի նշաններով հիւանդացող մը ըլլայ՝ այսինքն փսխելով ու փորհարութեամբ հիւանդութիւն մը սկսի, հարկ է անմիջապէս բժիշկի դիմել և առանց ժամանակ կորսնցնելու հարկ եղած դարմանները ընել։ Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց հարկ եղած տեղերուն մէջ բազմաթիւ հմուտ բժիշկներ կարգուած և դեղարաններ յատկացուած ու ցոյց տրուած են։ Կայս. կառավարութիւնն այդ կերպով ամեն դիւրութիւն ու աջակցութիւն ընծայած է, սակայն ցաւօք կիմացուի թէ այլ և այլ տեղերու մէջ պատահած հիւանդներու համար թաղապետական բժիշկներու իմաց չը տրուիր դատ, մասնաւոր բժշկաց ալ չդիմուիր և ժամանակ կանցուի այլ և այլ անձերու կողմէ ցոյց տրուած կարգ մը դարմաններով, որք ո՛չ միայն օգուտ ու ազդեցութիւն չունին, այլ կարելի է վնասակար արդիւնք մ'ալ կունենան, մինչդեռ աչքերնուս առջեւն է որ եղած դարմաններու շնորհիւ քանի՛ քանի՛ քոլերայէ վարակեալներ առողջացած են ողորմութեամբն Աստուծոյ։ Իրաց այս վիճակին մէջ՝ այսինքն քանի որ դարմանման ազդեցութիւնը տեսնուած ու հաստատուած է, հիւանդացող մարդու մը հիւանդութիւնը պահելն ուրիշ բանի մը չծառայեր բայց եթէ յայտնապէս թէ՛ ինքզինքն և թէ տան մէջ գտնուող միւս անձանց կեանքը վտանգի ենթարկել։ Այդ կերպով թէ՛ հիւանդութիւնը կը ճարակի և թէ կսպառնայ հանրային առողջութեան. չիտակը այդ անհոգութիւնը կարելի չէ հաշտեցնել մարդասիրական զգացմանց հետ։ Հետեւաբար կրկին և կրկին անգամ կը ծանուցուի այս կէտերը ի նկատի առնուլ խելքով ու խոհեմ միտք և կայս. կառավարութեան անկեղծ ու հոգածու յորդորներուն համաձայն շարժիլ և միանգամայն փութալ օգտուելու այն դարմաններէն, որք պէտք եղածէն աւելի պատրաստ կը գտնուին շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին։

Նոյնպէս կը ծանուցուի ամեն անոնց, որք փափաքող են իրենց առողջութեանը պահպանման, ջուրը եռացնելէ և պաղեցնելէ յետոյ խմել, զի այս ամենապարզ միջոց ամենէն ազդուն է ընդդէմ քոլերայի։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ. — Առողջապահական Վարչութիւնը հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրներն ուղղած է քարանթինայի կայաններուն.

«Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, 24 ժամու հսկողութիւնն որ հաստատուած է Կ. Պոլսոյ վարակեալ շրջանակէն գացող նաւերուն համար, —Սեւ ծովու մէջ՝ Քարա Պուրունի և Շիլէի միջեւ գտնուած եզերքէն, Վոսփորէն, Մարմարայէն և Տարտանէլի նեղուցէն մինչեւ Չանագ-Գալէ, —սեպտեմբեր 29էն սկսեալ բարձուած է, երեք օրուան քարանթինայի որ պիտի մաքրուի Սինոպի մաքրանոցին մէջ (Սեւ ծովու օսմ. նաւահանգիստ մը գացող նաւերը) և Նակարանի մաքրանոցին մէջ (Չանագ-Գալէէ անդին գացող նաւերը)։ Մաքուր անցագիր այն ատեն միայն պիտի յանձնուի, երբ խիստ այցելութիւն մը կատարուի ուղեւորաց և նաւաստեաց գոյքերուն ու հանդերձեղէններուն և բժշկական այցելութիւնը նպաստաւոր արդիւնք ունենայ։

«—Սեպտեմբեր 28էն սկսեալ, հինգ օրուան քարանթինա հաստատուած է Սինոպի նաւահանգստէն եկող նաւերուն համար, Սինոպի կամ Մանասթըր-Ազզըի մաքրանոցներուն մէջ։ Սամսոնէն, Օրտուէն և Ինէպոլուէն եկող նաւերը բժշկական խիստ այցելութիւն մը պիտի կրեն։

—Հէճազէ ու Եէմէնէ եկող նաւերուն համար՝ մայիս 29ի շրջաբերականաւ հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան ջնջուելով, անոր տեղ հաստատուած է բժշկական խիստ այցելութիւն սեպտեմբեր 28էն սկսեալ։ Այսու հանդերձ, տասնօրեայ քարանթինան անփոփոխ պիտի պահուի այն նաւերուն համար որք կուգան Կարմիր ծովու եզերքէն (Լիթթ և Լոհէյայի միջեւ գտնուած մասը) Ասիրի այս երկու նաւահանգիստներն ալ մէջն առնլով։

Ընդհ. քննիչ Տօքթ. Բօնք.

29 սեպտ. 1893

ԱՂՕԹՔ. — Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքը շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր եկեղեցեաց՝ հրամայած է ամեն իրիկուն աղօթքներ ընել քոլերայի անհետացման համար և միանգամայն բարեմաղթութիւններ ընել վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին, որ հայրախնամ հոգածութեամբ ամեն ջանք չը խնայեր իւր հպատակաց առողջութիւնը պահպանելու համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Սեպտեմբեր 28ին Իզմիրի մէջ մէկ դէպք պատահած եւ ոչ ոք մեռած է։ Ցէնիգլիի մէջ նոր դէպք չէ պատահած և առաջուան հիւանդներէն մին մեռած է։ Նազիլիի մէջ սեպտ. 27ին մարդ մը հիւանդացած է։

—Սեպտ. 27էն 28, Պաղտատի մէջ քոլերայէ մահ չէ պատահած։ Հըլլէի մէջ սեպտ. 26էն 27, ութ մարդեր մեռած են քոլերայէ և Շամիյէ գիւղաքաղաքին ու շրջակայից մէջ՝ եօթը։ Հինտիյէի ու շրջակայից մէջ սեպտ. 21էն 25՝ քսանութը։ Սեպտ. 26ին Եազուպէի մէջ՝ երկու և սեպտ. 21էն 26, Քեազիմիյէի մէջ՝ ինը։

—Պասրայի Իմարէ գաւառակին մէջ սեպտ. 26էն 27, ոչ և է դէպք չէ պատահած։

ՇԻՔԱԿՕՅԻ Արուեստահանդէսին օսմ. պատուիրակ Հագգը պէյ ծանուցած է ծովային Նախարարութեան՝ թէ արքունի նաւարանին մէջ շինուած գաւազաններն ու մակոյկներն որք ի ցոյց դրուած էին Արուեստահանդէսի օսմ. բաժնին մէջ, չքնաղ մրցանակ առեր են։ Նոյնպէս չքնաղ մրցանակ տրուեր է նոյն նաւարանին մէջ շինուած թորբիլանաւերու սպառազինութիւններուն համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը հրաւիրած է մաքսային վերատեսչութիւնն՝ ամբողջ ցուցակ մը հաղորդել իրեն մաքսատան մէջ գրաւուած ապրանքներուն, նշանակելով հանդերձ թէ ինչո՞ւ գրաւուած են և թէ արգիլեալ նիւթերու ո՞ր դասակարգին կը պատկանին։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ. — Փէնէրի յունաց բարձրագոյն վարժարանը նիւթական դժուարութեանց մատնուած ըլլալով բարձրագոյն կարգը ջնջուած էր։

Յոյն հասարակութեան երեւելիներէ մին չորս հազար ոսկի նուիրած է, որպէս զի անոր տոկոսով վարժարանին պէտքերն հոգացուին. Նոյնպէս երեք հազար ոսկի նուիրած է Փէնէրի Աղջկանց վարժարանին և երկու հազար ոսկի՝ Հէյպէլիի կղերական վարժարանին։

ՌՈՒՍ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ. — Օտեսայի թերթ մը կը հաղորդէ թէ Օտեսայի, Բիէֆի, Խարքոֆի և Կովկասի ճարտարարուեստական ընկերութիւնները կը պատրաստեն մեծ պտոյտ մը զոր պիտի կատարեն 1895ի ամրան ի Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պէյրութ, Եաֆա, Երուսաղէմ, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Աթէնք, Կորնթոս և Այնորոզ։ Այս ուղեւորութիւն, որուն պիտի մասնակցին 400 անձինք, պիտի կատարուի յատկապէս վարձուած շոգենաւով մը և 50,000 ռուբլի ծախք պիտի երթայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Օսմ. Նամակատունը սկսած էր 10 փարայի յաւելուածական տուրք մը առնել օտար երկիրներ ղրկուած յանձնարարեալ նամակներէն։ Երեքշաբթի օրէն ի վեր այս գանձումն այլ եւս չի կատարուիր։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Ալիքսան էֆէնտի Թանտըրճեան արհեստական ակռաներու և կզակի համար ոսկիէ նոր ձեւ լինտեր հնարած ըլլալով, Առեւտրական ու Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան դիմած. եւ տասնըհինգ տարուան համար հնարիչի արտօնագիր խնդրած է։ Յիշեալ նախարարութեան արհեստական վարչութիւնը նկատողութեան առած է այդ աղերսագիրը։ Մինչեւ ցարդ, արհեստական ակռաներու լինտերը քաուչուէ կը շինուէին և ասոնց հոտը կը վնասէր առողջութեան։ Թանտըրճեան էֆէնտիի նորահնար գիւտը զերծ է այս և ուրիշ անպատեհութիւններէ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ հիւպատոսարանին մէջ հիւպատոսին յատուկ մաս մը դրամ գողցուած ըլլալով, ոստիկանութիւնը մէկ քանի անձեր ձերբակալած ու հարցաքննութեան ենթարկած է։

ԲԵՐԱՅԻ յունաց եպիսկոպոսն՝ Տ. Եէննատիոս՝ կըսէ Սապահ, ամուսնական հրամանագրոյ մը համար տուած ծանուցագրոյն վրայ դրոշմաթուղթ փակցուած չըլլալով, Փէնէրի Պատրիարքարանին կողմէ պաշտօնէ դադրեցուցեր է։

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆՔ. — Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Գաստամունիի նախկին դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Սէթա պէյ եւ Գարահիսարը Շարգիի յունաց մետրապոլիտն՝ իրենց պաշտօնատեղիներէն։

ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՔ. — Մախսուսէի Իզմիթ շոգենաւն երէկ Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս բերաւ 448 նոր զինուորներ։ Երէկ առաւօտ երկաթուղւոյ կառախումբով Ադրիանուպոլիս ղրկուեցան 120 նոր զինուորներ։

ԵԴԵՍԻՈՅ պարսկական հիւպատոս կարգուած է տեղւոյն երեւելիներէն Բարմաքսըզզատէ Հաճի Պէքիր պէյ։

ԽԱՀՈՒԷԻ գինը բարձրացեր է յԵւրոպա։

ՅՈՒՆԱՑ Ամեն. Պատրիարքը նախընթաց օր այցելեց Սկիւտար-Գատըգէօյի կազի գործարանը, զոր մանրամասնաբար աչքէ անցուց։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ վարչութիւնն երէկ Պրուսայի նահանգը ղրկեց Ռումէլիի 253 գաղթականներ՝ նոյն նահանգին մէջ բնակութեան հաստատելու համար։

—Այսօր Մուտանիայի ճամբով Պրուսա պիտի ղրկուին Խաղանցի 20 իսլամ գաղթականներ, որք երէկ մայրաքաղաքս եկած էին Օտեսայէն։

Պ. ԼԻՇԻՆ, ռուսական հիւպատոս Ադրիանուպոլսոյ, երէկ առաւօտ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-Պրուսայի երկաթուղւոյ կառախումբը անցեալ շաբաթ օր 9րդ քիլոմեթրին վրայ մեքենայի խանգարում մը ունենալով կէս ժամու չափ սպասեր է հարկ եղած նորոգութիւնը կատարելու համար։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երեք տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Նիսիմ Հօչ անուն մարդ մը որ ի Զէնկէլքէօյ տուն մը այրած էր։

ԹԱԲՈՒԻ գրերու և տուրքերու արձանագրութեանց միջեւ երբեմն տեսնուած հակասութեանց մասին ձեռնհաս իշխանութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ հանրային պարտուց վարչութեան տնօրէն Բասիմ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է, որ սկսած է կատարել քննութիւններն տեղւոյն շերամաբուծական վարժարանի շրջանաւարտներուն ինչպէս նաեւ այն անձանց, որք առանց վարժարանը յաճախած ըլլալու կը դիմեն քննութիւն տալով վկայական ստանալու համար։

Նոյն յանձնաժողովը կը կազմեն նահանգին հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական Ճէմալ պէյ, Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Հաճի Լաթիֆ պէյ և շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան էֆէնտի։

ՍԷԼԱՆԻԿ-Տէտէ Աղաճ երկաթուղւոյ յատակագիծը զինուորական յանձնաժողովի մը կողմէ եւս քննուած ու ընդունելի գտնուած ըլլալով, պաշտօնական վաւերացումէն յետոյ շինութիւնք պիտի սկսին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մանասըրի Կէօրիճէ գաւառին մէջ սեպտ. 27ի գիշերը մէկ քանի անգամներ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ պատժական ատեանը տասնըհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտած է Պագգալ Խալիլօղլը Նուրի անուն անձ մը, որ Թէվֆիգ անուն պատանի մը սպաննած էր։

ԱՆԱՏՕԼԸ ԳԱՎԱՂԻ բնակիչներէն Ահմէտ անուն իննսունամեայ ծերունի մը մէկ քանի օրէ ի վեր անյայտ եղած ըլլալով, ոստիկանութիւնը անոր տունը մտեր և մեռած գտեր է։ Ահմէտ բնական մահուամբ մեռած էր։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԱՐԿԱԾ. — Երէկ իրիկուն ժամ 5½ին (Ռ. Ե.) Մաքրիգիւղէն Սիրքէճի մեկնող կառախումբին վակոնները կարգի դրուած պահուն, Մուսթաֆա անուն երիտասարդ քոնտուքթէօր մը, որ վերջին վակոնին վրայ գտնուած լապտերները կը կարգադրէր, կառախումբին մէկ ցնցումէն վար ինկաւ։ Մուսթաֆայի թեւը կոտրեցաւ, ձեռքը անիւներուն տակ մնալով մատներն անջատուեցան և գլխուն մէկ կողմն ալ վիրաւորուեցաւ։ Հիւանդանոց փոխադրուած է. վիճակը ծանր է կըսուի։

—Այս առաւօտ Այ-Սթէֆանոսէ Սիրքէճի եկող առաջին կառախումբը մեքենայի խանգարում մ'ունենալով, կէս ժամու յապաղում մը կրեց։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ յատուկ կանոն մը հաստատած է՝ զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուող քաղաքային վիրաբոյժներու յառաջացման եղանակին նկատմամբ։

ԱՐԿԱԾՔ. — Բաչա Պաղչէի մաքսային դէտերէն Մէհմէտ էֆէնտի առջի օրը խղդուած ըլլալով, երէկ դիակը գտնուեցաւ Ինճիրքէօյի առջեւէն։

—Նախընթաց իրիկուն, Տօլմա Պաղչէի մզկիթին պարտէզին մէջ Ապտուլլահ անուն մուրացիկ մը թզենիի մը վրայ ելած պահուն վար ինկաւ և մարմինը զարնուեցաւ գերեզմանի քարի մը։ Ապտուլլահ վիրաւորուած և խօսելու անկարող վիճակի մէջ ըլլալով, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՔՕՆՔՕՐՏԻԱ

Իտալական խումբը իր վերջին ներկայացումը տուաւ երէկ գիշեր Քօնքօռտիայի ամառնային Թատրոնին մէջ։

Այս գիշեր կը բացուի ձմեռնային սրահը, ուր առաջին անգամ պիտի երգէ Օր. Լորէնցիթա, սպանիացի երգչուհին։ Ճաբոնական խումբ մը շահեկան ներկայացումներ պիտի տայ։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԷԼ

Ֆրանսերէն, Արաբերէն եւ Հայերէն մէջ խիստ յաջողակ երիտասարդ մը, պատրաստ է առեւտրական կամ սեղանաւորական տան մը կամ այլ հաստատութեան մը մէջ գրագրի պաշտօն վարել։ Հաւատարմութեան եւ գործունէութեան մասին ծանօթ ազգայիններու կողմէ յանձնարարելի։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։
832 1—5

Հրատարակուեցաւ Տէմիրճիպաշեան Հայ-գաղ. Բառարանի 13րդ. Թիւը, գին 10—12 դրուշ, կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեանի գրատունը, Պահճէ-գաբու, Թիւ 4։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿՐԹԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Աշխատասիրեաց Դր. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Գին 4½. —Կեդրոնատեղի Պալենց Գրատուն։
606 6—6

ԱԶԴ. — Հանրային հաստատութեան մը մէջ բաւական ժամանակ [illegible] պաշտօն վարած անձ մը, պատրաստ է առեւտրական կամ սեղանաւորական տան մը կամ այլ հաստատութեան մը հաշուեքննիչ կամ գործակատարի պաշտօն վարելու։ Իր հաւատարմութիւնն ու գործունէութիւնը ջերմապէս յանձնարարելի են։ Պահանջուած երաշխաւորութիւնը կրնայ տալ։ 802 7—10

ԱՏՐԻԷՆ, Դիւցազներգական Վիպասանութիւն ի Խաչատրոյ Ս. Բաղդասարեան, Կիւստաւ Գրաֆէյի և [illegible] հայերէն լեզուի։ —Սոյն գիրք աշխարհաբար լեզուաւ քերթողական վիպասանութեան ընտիր նմոյշ մ'է, որ լեզուական և գրագիտական առաւելութիւններէ զատ, Թերահաւատներու առարկութիւնները կը ջրէ գիտական և փիլիսոփայական ընտիր խորհրդածութեամբք, հիւսելով պատմութիւն մը որ յոյժ հետաքրքրաշարժ է։ Գինն է 10 ղրուշ։ Կեդրոնատեղի Զարդարեան գրատուն։

Կը ծանուցուի թէ Տոքթ. Վահրամ Յ. Թորգոմեանի Բերայի մէջ ունեցած մասնաւոր դարմանատունը փոխադրուած է Բերա, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑԻ վրայ թիւ 96 ընդարձակ տունն, ուր հինգշաբթիէ և կիրակիէ զատ ամեն օր հիւանդ կ'ընդունուի ժամը 7էն 10 ը. թ.։ 766 13—24

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 30 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ		109 ½
3 » Փարիզի	»	23 05

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ փակ. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 13
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 13
Կէս օրին		24 13
Թանզիմաթ Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	53
»	Բ. »	34 25
»	Գ. »	25 37

[illegible]

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Փօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	16 24
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	89 50
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		36 50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 19
Անգլիական ոսկի	»	110 09
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 17
Իմբէրիալ	»	90 7
Քրիմիգ	»	51 15
Խուպլ Ազթապրամ	»	8 72
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 38
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 11 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 37
» » 4 ½ %	104 87
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 37
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	490 62
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	446 25
Օսմանեան Երկաթուղի	89 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	380 62
Պանք Օթօման	585 62
Քրէտի Լիօնէ	753 75
Իտալական Ռանթ 5 %	83 55
Եգիպտական միացեալ	516 25
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 190
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	403 75

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Հոկտեմբեր

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 18
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 12
» » » Ա.	55
» » » Բ.	34 25
» » » Գ.	23 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871 Գ.Կ.	98 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն) Գ.Կ.	96
Պանք Օթօման	13 31
Այտընի երկաթուղի	13
Գասապայի երկաթուղի	11
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	102 25
» առանձ. (բրիվիլէժ) 1890	—
Տօմանիայ (փոխառ. [illegible])	104
Հելլենական 5 %	34
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Հոկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	84 60
Օսմ. Ռէժի	—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 245
» Փարիզի »	80 40

ՎԻԵՆՆԱ, 11 Հոկտեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 10
» Փարիզի »	50 27
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	187 50
» Երկաթուղի	49

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երէկ առիթ ունեցանք այցելելու Քեմհաճեան Սիրուն էֆէնտիի հաստատած ատաղձագործութեան և կահագործութեան արհեստանոցն։

Սոյն գործարանը հաստատուած է Սկիւտարի ծովեզերը, Փայիզ պէյի շինած մեծ շէնքին մէջ. արդարեւ թէ՛ շէնքն և թէ դիրքը լաւ ընտրուած են, որովհետեւ ո՛չ միայն փոխադրութիւնք դիւրին են գործարանը ծովեզրը գտնուելուն պատճառաւ, այլ և մայրաքաղաքիս մեծ կեդրոններուն՝ Պոլիս, Բերա, Սկիւտար և Գատըգիւղի մէջտեղը գտնուելովը։ Շէնքն ալ թէեւ յատկապէս այսպիսի գործարանի համար չշինուէր, տարբեր ձեւով և լաւագոյն չպիտի ըլլար։

Սիրուն էֆ. հոն չէր. զմեզ ընդունեց Ռուբէն էֆ. Զիլինկիրեան ինքն տնօրէնը նոյն հաստատութեան և առաջնորդեց զմեզ, բացատրութիւններ տալով զանազան մեքենայից նկատմամբ։

Գետնայարկի մէկ անկիւնը մասնաւոր բաժանման մը մէջ զետեղուած է շոգեշարժ մեքենան և կաթսան. ինչպէս Եւրոպայի մէջ տեսած ենք, սոյն մեքենային կաթսան տաքցնելու համար մեծ մասամբ գործարանին տաշեղները կը վառեն և փոքր մաս մը միայն հանքածուխ, ինչ որ բաւական խնայողական է. գետնայարկին մնացեալ մեծագոյն մասին մէջ զետեղուած են զանազան մեքենայք՝ փայտերը սղոցելու, կտրելու, յղկելու, ծակելու եւն, ամէնքն ալ կատարելագործեալ. այդ մեքենայները գործածողը ամէնքն հայեր են, նոյն իսկ շոգեշարժ մեքենան կը վարէ նախկին բեռնակիր մը որ այնչափ վարժ է որ իւր նախորդէն վկայեալ մեքենագործէն աւելի քիչ ածուխ կը սպառէ, ինչ որ մեքենագործի մը համար առաջին պայմանն է։

Երկրորդ յարկին մէջ եւս տեսանք վարի յարկը գտնուող մեքենաներէն, միայն թէ աւելի փոքրերը. այս յարկին մէջ եւս կ'աշխատին կահագործք եւ քանդակագործք։

Երրորդ յարկին մէջ ամեն աշխատութիւնք կ'ամբողջանան և կը պատրաստուին. այս յարկին մէջ տեսանք գործարանին արտադրութիւնները որ արդարեւ ճաշակի և գեղեցկութեան կողմէ կրնան մրցիլ եւրոպական առաջնակարգ հաստատութեանց արտադրութեանց հետ։

Մասամբ պատրաստուած էին Բերայի Թօգաթլեան նորաշէն ճաշարանի պիւֆէները, սեղանները, աթոռներն եւն. որք արդարեւ այդ հաստատութեան համար պատուաբեր արտադրութիւններ են, թէ՛ շինուածքին ճաշակաւորութեամբ և թէ քանդակաց ճշգրութեամբ ու մաքրութեամբ։

Սիրուն էֆէնտիի գործարանին մէջ կը բանին միշտ քանի չափ մեքենայք եւ կ'աշխատին երեսունի չափ գործաւորք։

* *

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԱՏԵՆԱՊԵՏԻՆ,
ԱՐՏԱՍԱՆԵԱԼ Ի ՀԱՆԴԷՍԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆԱՑ ԲԱՇԽՄԱՆ
Ի ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

Բ.

Ուստի Ուսումնական Խորհուրդը փութաց կազմել բատ կանոնի Քննիչ Յանձնաժողով մը, երկու սեռէ ձեռնհաս և հմուտ անձերէ, ուսուցիչ և ոչ-ուսուցիչ, որոց անուանք ահաւասիկ. Տիկին Զապէլ Տօնէլեան, Օրիորդ Եփիմէ Օտեան, Նուրիկ Սիմոնեան, Խորէն Ֆրէնկեան, եւ Տէարք Յովհաննէս էֆէնտի Թորոսեան, Յովհաննէս էֆէնտի Արծրունի, Յարութիւն էֆէնտի Թիւլեան, Յարութիւն էֆէնտի Մոստիչեան, Մկրտիչ էֆէնտի Մելիքեան, Յովհաննէս էֆէնտի Սեխեան, Միհրան էֆէնտի Ասքանազ, Իգնատիոս էֆէնտի Մուրատեան, Գալուստ էֆէնտի Մալաթեան, Աւետիս էֆէնտի Աւանձար, Գրիգոր էֆէնտի Մարգարեան. կրօնական ուսմանց քննութեան համար խնդրուեցաւ Պատկ. Կրօնական Ժողովէն քննիչ մը նշանակել իւր կողմանէ, որ յղեց Արժ. Տէր Խորէն քահանայ Բէհլիվանեանը։ Ամէնքն ալ, բաց ի Օրիորդ Օտեանէ, յօժարակամ յանձն առին Ուսումն. Խորհրդոյ կողմանէ իրենց յանձնուած պաշտօնը և փութեռանդն ու խղճամիտ գործունէութեամբ կատարեցին զայն, խորհրդոյս հրաւէրին պատիւ ընելու հաճոյակատարութենէն աւելի նոյն իսկ գործոյն գերազանց օգտակարութեան զգացումէն շարժեալ, ինչպէս որ իւրաքանչիւրն բազմիցս յայտարարեց ինձ անձամբ։ Հոս յանուն Ուսումն. Խորհրդոյ քաղցր պարտք մը կը համարիմ ինձ հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել իրենց, և ի մասնաւորի եւս իրենց Պատ. Դիւանին Ատենապետ Յովհաննէս էֆ. Թորոսեանի, որ յանձնաժողովոյն աշխատութեանց ուղղութիւնը տուաւ օրինակելի եռանդեամբ ու գնահատելի ձեռնհասութեամբ, և Ատենադպիր Միհրան էֆ. Ասքանազեանի, որ պատրաստեց ընտիր ու մանրամասն տեղեկագիր մը որով Յանձնաժողովն, ի վերջ իւր աշխատութեանց, նոցա արդիւնքը ներկայացուց խորհրդոյս։

Պատ. Քննիչ յանձնաժողովն կը ծանուցանէ մեզ իւր տեղեկագրով որ, յետ իւր նախապատրաստական նիստին մէջ զոր գումարած է յուլիս 11ին Ղալաթիոյ Ազգային Մատենադարանին մէջ, որոշելու իւր քննութեանց հիմ առնուլ կազմական կանոնագրի տրամադրած ուսմանց առարկայքն Տարրական և բարձրագոյն նախակրթարանաց համար, գիջողութիւններ ընելով հանդերձ՝ այս տարուան համար՝ մատենագիտական ծանօթութեանց և մանչերու արհեստական կրթութեան նման առարկաներու մասին որք դեռ մուտ չեն ունեցած գրեթէ ո՛ր և է թաղային վարժարանի մէջ, ինչպէս նաեւ ատրճան մը համակերպելով վարժարանաց առանձին ծրագրաց, ինչ ինչ նիւթոց քննութիւնը գրաւոր և բերանացի միանգամայն կատարել և այլոց միայն բերանացի կամ գործնապէս, արժէքները գնահատելու համար 10 թիւը բարձրագոյն նիշ ընդունիլ և գրաւոր քննութեանց մէջ 5էն վար միջին թիւ ստացող աշակերտը մերժել բերանացի քննութեանց մասնակցութենէ, ծանուցագրաց միջոցաւ քննութեանց օրերն ու ժամերը և տեղին, և հրաւէր կարդալ Թաղ. Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց, որոց արդէն Ուսումն. Խորհուրդն ալ ուղղած էր հրաւէր թէ՛ հրապարակաւ և թէ առանձին։ Սոյն հրաւիրանաց պատասխանած են միայն Գում-գաբուի և Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդք և Հոգաբարձութիւնք. առաջինէն Պեզճեան վարժարանի բարձրագոյն կարգի 7 ուսանողք և երկրորդէն Սահակեան և Նունեան վարժարանաց բարձրագոյն կարգաց 3 ուսանողք և 3 ուսանողուհիք, ներկայանալով յանձնաժողովին՝ իբրեւ շրջանաւարտք բարձրագոյն նախակրթութեան։ Յանձնաժողովը, մասնախմբերու բաժնուած, կատարած է սոցա գրաւոր քննութիւնքն յուլիս ամսոյ 21ին ու 24ին, իսկ բերանացի քննութիւնքն յուլիս 31ին, Ղալաթիոյ կեդրոնական վարժարանի ամփիթատեր մէջ։ Սահակեան վարժարանի սաներէն մին զրկուած է բերանացի քննութենէ՝ գրաւոր փորձերու միջին թիւն 3, 3 ըլլալուն համար, և Նունեան վարժարանի մի սանուհին չը կարենալով, բանաւոր պատճառաւ, մասնակցիլ բերանացի քննութեանց, հաւարտեց իր փորձերը։ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն համառօտիւ պատկերը մը մէջ ցոյց կուտայ թէ կազմական կանոնագրին բարձրագոյն նախակրթարանաց մէջ աւանդելի սահմանած ուսմանց առարկաներէն որոնք կային եւ որոնք չկային Գումգաբուի եւ Սամաթիոյ վարժարանաց գործածական ծրագիրներուն մէջ, և հետեւաբար ո՛ր ճիւղերու վրայ քննութիւն անցուցին կամ թերացան անցունել վկայելի ուսանողք եւ ուսանողուհիք։ Ըստ պատկերին, սոքա քննուած են կազմական կանոնագրի ծրագրին առարկաներէն՝ Քրիստոնէական վարդապետութեան եւ եկեղեցական պատմութեան, բարոյագիտութեան, հին եւ նոր հայերէնի և հայ Մատենագր. պատմութեան, օսմաներէն լեզուի (բաց ի օրիորդներէն), Գործնական Թուաբանութեան, Գրահաշուութեան ու Երկրաչափութեան տարրոց ու Տոմարակալութեան մէջ (բաց ի օրիորդներէն վերջին այս երկուքին մէջ), Բնագիտութեան, Բնալուծութեան և Բնական պատմութեան տարրոց, Առողջաբանութեան (միայն Պեզճեան սանունք) համառօտ Տնտեսագիտութեան (բաց ի Պեզճեան սաներէն), Պատմութեան, Աշխարհագրութեան, Գաղղիերէն լեզուի և Արհեստական Կրթութեան մէջ (բաց ի մանչերէն)։ Իսկ սկզբունք Գրագիտութեան, Իրաւագիտական ծանօթութիւնք, Գծագրութիւն, Երաժշտութիւն և Մարմնամարզնշանակուած են իբրեւ ոչ ուսուցեալ առարկայք միանգամայն Պէզճեան, Սահակեան, եւ Նունեան վարժարանաց մէջ։ Իսկ քննութեանց արդեանց մասին յանձնաժողովն իւրաքանչիւր քննելոյն կարողութիւնը նիշերով ներկայացնելէ զատ որոց միջինք, բայց ի մէկէն, առհասարակ ամենուն ալ նպաստաւոր են և ոմանց համար յոյժ պատուաբեր, իր ընդհանուր կարծիքը կը յայտնէ ըսելով. «Յանձնաժողովս բերկրութեամբ տեսաւ որ ներկայացող շրջանաւարտք եւ շրջանաւարտուհիք առհասարակ եռանդուն և ուշիմ էին եւ մեծաւ մասամբ խնամով հետեւած իրենց աւանդուած դասերուն»։ Եւ իր տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ հետեւեալ խօսքերով. «Անհաւասիկ ազգային երեք գլխաւոր վարժարանաց այս տարի ընծայած գեղեցիկ արդիւնքներն քաղաքական որք թէպէտ կազմական կանոնագրին համեմատ գոհացուցիչ չեն թուիր, են սակայն գոհացուցիչ նոյն վարժարանաց առանձին ծրագրաց համեմատ, և պատուաբեր անշուշտ անոնց հոգաբարձութեանց և ուսուցչական մարմնոյն որոնք, վստահ իրենց արդեանց վրայ, փութացին պատուելու Խորհրդոյդ հրաւէրն ի քննութիւն և այսու գնահատեցին ազգային կրթութեան գործին համար եղած հիմնական նոր բարենորոգումները։ Այս առթիւ չենք կրնար ծածկել մեր ցաւը ի տես անտարբերութեան մայրաքաղաքիս կարգ մ'ազգային վարժարանաց հոգաբարձութեանց որք կրնային գոնէ իրենց տարրական շրջանաւարտները ղրկել, յարգելով ձեր և մեր կրկնակի հրաւէրներն ի քննութիւն։ Սակայն յանձնաժողովս վստահ ըլլալով··· Խորհրդոյդ իմաստուն փորձառութեանը եւ անձնուէր ջանիցը վրայ՝ կը յուսայ որ ազգն ընդհուպ ուրախութեամբ պիտի տեսնէ իւր բոլոր վարժարանաց միօրինակ կազմակերպութիւնը և հետեւաբար իրական և ստոյգ յառաջդիմութիւնը, շնորհիւ կրթական ծրագրին որոյ կազմութեան համար արդէն··· Խորհուրդդ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ ի բարգաւաճումն ազգային կրթութեան։»

Յենլով Պատ. Քննիչ Յանձնաժողովոյ նպաստաւոր վկայութեանց ու արտայայտած գոհունակութեան վրայ, և անձամբ ևս աչքէ անցուցած ըլլալով գրաւոր փորձերն զորս յղած էր մեզ ի նկատառութիւն, անոր նման եւ ինք նուազ խստապահանջ այս առաջին անգամուան համար, Խորհուրդս ուրեմն բարձրագոյն նախնական կրթութեան շրջանաւարտ կը հռչակէ.

1 Պ. Յովհաննէս Մէհտէրեան Պէզճեան վրժրնէն.
2 Պ. Երուանդ Ռուբէնեան » »
3 Պ. Տիգրան Խաչիկեան » »
4 Պ. Վահրամ Գաբրիէլեան » »
5 Պ. Միհրան Զիլճեան Սահակեան »
6 Պ. Մեսրոպ Գրիգորեան Պէզճեան »
7 Պ. Արտաշէս Միսաքեան Սահակեան »
8 Պ. Տելեմաք Հինքրաւպէյէնտեան Պէզճեան »
9 Պ. Աշոտ Տ. Գարեգինեան » »
10 Օր. Անիկ Թիւլեան Նունեան »
11 Օր. Զապէլ Նիկողոսեան » »

որք քիչ յետոյ պիտի ընդունին իրենց վկայականները Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ձեռքէն, Խորհրդոյս կողմանէ վաւերացեալ։ Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք հրապարակաւ Գումգաբուի և Սամաթիոյ Թաղից Պատ. Թաղ. Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց և Ուսուցչ. մարմնոց իրենց կրթական ազնիւ ջանից ու անոնց այս գեղեցիկ արդիւնաւորութեան համար, նամանաւանդ անոր համար որ իրենք առաջինն եղան պաշտօնական քննութեան մը փորձին դիմագրաւող իրենց վարժարանաց համար։ Իսկ գալով այլ Թաղերու, ոչ անշուշտ անոնց բացակայութիւնն անտարբերութեան վերագրելի է այնքան որքան անպատրաստութեան, անհամարձակութեան, և արդէն ըսի թէ այս անգամուան համար չէր յուսալի բազմաթիւ ներկայութիւն մը քննելեաց գրասեղաններուն վրայ, նոյն իսկ տարրական նախակրթութեան աւարտական փորձերուն համար, վասն զի գիտեինք թէ ինչպէս էական առարկաներ՝ ընդհանրապէս պակսելով մեր նախակրթարանաց ծրագիրներուն մէջ՝ մեր շատ մը դպրոցներուն համար առ այժմ անկարելի կրնէին քիչ թէ շատ կատարեալ ծրագրի մը վրայ կատարելի քննութեանց մասնակցութիւնն։ Յառաջիկայ տարիներուն մէջ, յուսալից եմ որ մեր թէ՛ տարրական և թէ՛ բարձրագոյն երկսեռ նախակրթարանք, լաւագոյն կազմակերպեալ, կատարելագոյն ծրագրով վարեալ, արդիւնաւորագոյն վիճակի մը բարձրացած, պիտի յղեն ի հրապարակ քննութեանց խումբ խումբ իրենց շրջանաւարտները, և այս հանդէսը որ ամէն ամի պիտի կատարուի պիտի լինի հետզհետէ աւելի ընդարձակ ցուցադրան մը կրթական գեղեցիկ գեղեցիկ արդեանց։ Արդարեւ այս հանդէսը միութեան մը պիտի վերածէ տեղական հանդէսները, բայց իր ամբողջութեամբ, անկեղծութեամբ ու վեհութեամբ շատ աւելի չ'պիտի արժէ և ճշմարիտ գոհացում մը առթէ քան այն շատ մը կրթական ցոյցերն որոց ալ ոչ ոք կը հաւատայ։ Շատ խաբեցինք զմեզ մեր անձնասիրութիւնը փայփայելով, պէտք է ալ եւս իրական յառաջդիմութիւնը փնտռել։ Պէտք է մի անգամ ընդ միշտ հասկնալ թէ կրթական լուրջ բարենորոգում պէտք է մեզի, բառին բուն նշանակութեամբ կրթարաններ պէտք են մեզ ու ճշմարտապէս կրթեալ սերունդներ, մինչ ցարդ կրթական անունով մեր կոչած հաստատութեանց մէջ մեր տղոց գլուխները հատցուն, ըղձայարանները բթացան, բարոյականը բռնացաւ։ Գիտեմ, քննական դրութեան մը փոփոխումը չբաւեր առ այս, ոչինչ իր ինքնին նպաստ սատար ըլլայ գործոյն, այլ դեռ շատ մ'այլ տարրեր հարկաւոր են, ատոք ու անոտ մատակարարելի, որոց ամէնքն ալ պէտք է որ հայթայթուին ու գան միանան զիրար գրկել ու ամբողջացնել։ Կեդրոնական պաշտօնական այս քննութիւնք պիտի ստուգեն ու վաւերեն ձեռք բերուած արդիւնքները, բայց արդիւնքներն ալ պէտք է ձեռք բերուին, պէտք է որ մանկավարժական գիտութեան և ազգերու փորձառութեան արգասիք կորսուած չլլան մեզ համար. կատարելագործեալ ծրագիրք գործադրուին, ուսուցման և կրթութեան եղանակք բարեփոխին, դասագիրքերը լաւանան, դասատուները կոչման տէր և իրենց սրբութեան մարդերն ըլլան, դպրոցներն՝ թէ՛ իբրեւ նիւթական եւ թէ իբրեւ բարոյական շէնք՝ պարունակեն լոյս առատ և առողջարար մթնոլորտ մաքուր. և որպէսզի այս ամենն ըլլայ, պէտք է որ ամենքն ալ աշխատին, կեդրոնն ու կեդրոններն՝ աստ և ի գաւառս՝ իրենց առաջնորդութեան և հսկողութեան պարտքը կատարեն լրջմտօք ու կորովով, և նախաձեռնութիւնն ունենան հարկաւոր հաստատութեանց, բարի կամեցողութեամբ՝ ստորադասեալ մարմինք ալ օգնեն ամէն ուրեք անոնց, յօժարափոյթ աջակցութիւն մը նուիրելով նոցա բարեկարգիչ ձեռնարկութեանց, պէտք է որ վարժապետներն իրենց միտքն ու սիրտը բանան, ու ժողովուրդն ալ իր քսակը որ ծրագրեալ վարժապետանոցները բացուին ու ճշմարիտ դաստիարակներու թիւը շատնայ, որք միայն պիտի կրնան մարմնաւորել տալով ծրագրաց ու հրահանգաց՝ լուսամիտ ու ազնուական սերունդներ կաղապարել։ Մէկ բառով, Հարք իմ, Տիկնայք և Տեարք, պէտք է աշխատիլ մեր դպրոցներուն համար, պէտք է աշխատիլ մեր մանուկներուն համար, որպէսզի այդ ծաղկեալ պարտէզք ոչ թէ ամ ըստ ամէ տարափ մը տեղան թօշնած թերթերու, այլ հասունցած մրգերու կուտ մ'առատ, որպէսզի օր մ'այդ մտքերու մէջ առողջ խորհուրդը ապրի, այդ սրտերու մէջ բարոյականը տիրէ, այդ կամքերու մէջ պարտքին սէրը շարժի։ Ինչ որ կընեմք այսօր, այդ շինիչ աշխատութեան մէկ կէտն է, զանց չընեմք միւսներն ալ, և մեր կրթասէր Օգոստափառ Սուլթանին բարձր հովանին, որպէս ցարդ, պիտի գտնեմք միշտ պաշտպան մեր տոհմային կրթութեան և իմացական զարգացման ջանքերուն և Աստուած պիտի օրհնէ մեր ամենուս աշխատութիւնը։

Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

1893 սեպտեմբեր 26

ՔԻՉ ՄԸ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ

Շռայլ ու չուայտ կեանք վարող այն մարդուն պէս որ ունեցած ճոխութիւնն և պերճանքը լիաբուռն կը սփռէ, կը վատնէ, աստիճանական նուաղութեան մէջ հետզհետէ սուզուելով, մէկիկ մէկիկ զրկուելով այն սպեղծ օժանդակներէն որք իր կեանքն համակ կը շղթայէին, և վերջին գեղեցկական թափով մը պահ մը փայլելէ ետք մէկէնիմէկ խոր մթութեան մէջ թաղուելով, մահաստուն լռութեամբ մը շրջապատուած հիմակ, բնութիւնն ալ՝ իր յորդալեցուն ուռճացումէն ու պարգեւած անսահման հաճոյքներէն ետք, քիչ քիչ կը մերկանայ իր շողշողուն զարդերէն, իր ծաղիկներէն, իր կանանչներէն, իր խնկարօղ սիւքերէն, ու, իր այդ անախորժ մերկութեան մէջ սարսռանք կը նշմարուին, որ զպարուհներու եւ յեղակարծ ոստումներու կը փոխուին ձիւնին, սառոյցին կարծր եւ կալուղ խաւին տակ։

Վերջապէս, քանի որ բնութիւնն այդպէս կը տրամադրէ, քանի որ կ'ուզէ ձմրան սաստիկ զօրութեան մէջ լոգանալ՝ ամառուան տաքութիւններուն դիմանալու համար, գեղեցիկ սեռն ալ՝ ուզէ չուզէ, հաճոյակատար վարմունքով մը, կը համակերպի բնութեան այս փոփոխումին, եւ կը փոխէ իր հագուստն ու կապուստը։ Ա՛լ նոյն հմայքը մի՛ փնտռէք հիմա, ճերմակ չզարչանման կերպասներու ցանցառ ծակերէն ա՛լ մի՛ ջանաք նորս սպրդեցնել ձեր ժպիրհ աչուըները, ա՛լ մի յուսաք թէ պիտի կրնաք կաթնաթոյր լանջի պաշտելի այն մասը փայփայել ձեր գողունի ակնարկին տակ. ա՛լ ո՞ւր են մայիսի անուշ հովին եւ յուլիսի տաք զեփիւռին ալիքներուն ներքեւ ղողղողացող մազի խարտեաշ փունջերն ու սեւ սաթի նման հիւսքերն, և այն փափկիկ ծաղիկներով պճնուած գլխարկները զոր կարծես դաշտերու և պուրակներու պարիկներն են հիւսած իրենց աննիւթ մատներով, երկնային ճաշակով մը տոգորուն։ Ոսկի գանակներով շինուած, յարդարուած երա՜զ մը այս ամէնը։ Ձմեռը, հրէշակերպ մեքենայ, կուտէ կը սպառէ, անկուշտ ախորժակով մը, բնութեան բոլոր գեղեցկութիւններն ու հրապոյրները, սառնիշէն լեզուովը կը լզէ կը սրբէ ամէն ինչ որ դուրսը տեսնէ գողտր, ակնախտիղ, սրտագրաւ։

Բայց ի՛նչ վարպետօրդի է սակայն սա ձմեռը. իր կծու դառնութիւնը զգալի չընելու և իր ներկայութիւնը անախորժ չընծայելու համար, իր առջեւէն կը բչէ նախ խեղճ աշունը, քիչ մը փոխ տալով անոր իր պաղուկ հովերէն ու իր թաց անձրեւներէն, և յետոյ, քիչ քիչ, ինք տեղաւորուելով և ոտքերը փռելով։

Արդ աշուն է հիմակ. տերեւները կը թափին, ու անոնց հետ երեւան կ'ելլեն դիպակէ արդուզարդերը՝ կա՛մ ասեղնագործուած կամ ուրիշ կերպասով մը զարդարուած, նման կամ աննման գոյներով։

Ֆանթէզի քօթամները կը շարունակեն վայելել այն նախապատուութիւնը որ շնորհեցաւ իրենց առաջին օրուընէ իսկ. ի՞նչ են այս քօթամներուն առաւելութիւնք. — խնայողութիւն, դիւրութիւն, վայելչութիւն։ Իսկ գաղտնի՞քը. — ուսուցիկ թեզանիքները որք հօյակապ երեւոյթ մը կ'ընծայեն բազուկներուն. բայց այդ ուռեցքը արմուկէն աւդին անցնելու չէ, որպէս զի բաւական տեղ ձգէ երկար ձեռնոցներու։

Սիրուն մեծ փղնոցները, որք այնքան շնորհ փայլեցին այս ամառ, դեռ կեանք պիտի ունենան՝ թերեւս այս ձմեռ իսկ։

Արդուզարդական շրջանակներու մէջ գրոյց կը շրջի թէ—ուշադրութի՛ւն—շրջազգեստները զարդարող ասղնագործներուն և համտակներուն (ժօլան) տեղ ամէն տեսակ գոյնէ մետաքսեայ բանուածքներ պիտի ելլեն և շատ ջանցած երեւան պիտի գան բազմագունեան և ակնախտիղ ցոլքերով շատ ժապաւէններ։

Աշխարհիկ կարեւորագոյն դէպք մը. — ժաքէթներու մօտալուտ վերերեւումը հաւանական կը թուի զարդասիրական ակումբներու մէջ։ Անշուշտ ուրախութեամբ պիտի ողջունուի այս բերկրաւէտ լուրը։

Այս ձեւը գլխարկները միջակ մեծութիւն պիտի ունենան, և պիտի ըլլան թաղիքէ, մութ գոյն յարդէ և այլն։

Աւելորդ է ըսել թէ սեւ գուլպաներ միշտ լաւագոյններն են, թէ՛ հագնելու դիւրութեան և թէ առաջ բերելիք ազդեցութեան տեսակէտով։

Առ այժմ այսչափը կը բաւէ։ Աւելորդ է ըսել մեր զարդասէր ընթերցուհիներուն թէ այս տեղեկութիւնները կը տրուին չէ թէ քաջալերանք մը ըլլալու համար իրենց որ ամէն տեսակ արտակարգութիւն լեցունեն իրենց վրայ, պոռոտ գոյներով ու անպատշաճ զարդերով խճողեն իրենց հագուստները, այլ որպէսզի չափաւորութեան և պարզութեան սահմանին մէջ գիտնան պահել իրենց ճաշակ կերտուածքին հրապոյրները, կարենան սանձ մը դնել իրենց անգուսպ ըղձանքներուն, որք շատ անգամ կը նկրտին դէպի անճաշակն ու անհեթեթն։

Ե.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԿԱՆ

ԱՆՑԻՊ ՓՇՐԱՆՔՆԵՐ

ԱԼ

Ալ չաստուածութիւն մ'է որուն պաշտօնը կը համարուի առանձին թողուած մանկաբերները ([illegible]) խեղդել։ Ոմանք կը կարծեն թէ արու և էգ ալեր կան կանամբիներու և արամբիներու համար։ Ուրիշ շատեր ալ կը կարծեն թէ այդ չաստուածութիւնը կին մ'է որ մարդերը կը վախցնէ. Նաեւ, ամեն անգամ որ մանկաբերն առանձին թողուլ հարկ կը լինի՝ մարդու գդակ մը կը նետեն վրան, Ալն հեռացնել կարող լինելու համար։ Այլք կ'ենթադրեն թէ Ալ մարդ մ'է, և բազումք նմա կը վերագրեն նոյնօրինակ պաշտօն ունեցող աղջիկ մը։

Գեղահրաշ աղջիկ մ'է այդ. կը պատմեն թէ մանկաբեր մ'որ զնա երազին մէջ տեսած էր՝ հետեւեալ օր տան մէջ կը տեսնէ. Ալ աղջիկը 14էն 15 տարեկան կ'երեւար. նա յոյժ ճերմակ էր, և ոսկեգոյն մազեր ու յօնքեր ունէր. մերկ ոտքերուն վերայ դունաւոր կօշիկներ հագած՝ կարմիր գլխազարդով, կարմիր գօտիով, կարմիր շրջազգեստով էր. Մանկաբերն առանձին էր երբոր այդ Ալ աղջիկը դրան զարկաւ, ներս մտաւ, և արձանի մը պէս անճկուն ոտքի վերայ կեցաւ, սեւեռելով նորա վերայ մեծ աչքերը. Սարսափահար կինը սկսաւ խաչ հանել և աղօթել, պոռալով նմա որ դուրս ելնէ. Վերջապէս Ալ ետին նայելով մեկնեցաւ, աչքերը միշտ մանկաբերին վերայ յառած, յորժամ ընտանեաց կ'աղաչէր տան ծակուծուկները քննել՝ ապահովուելու համար թէ այդ սոսկալի աղջիկը պահուըտած չըլլայ նորա մէջ։ — Նոյն կերպիւ կը պատմեն թէ մանկաբեր մը բարեբաղդութիւն ունեցաւ օր մը Ալ աղջիկը բռնել, ծոծրակին մէջ հերիւն մը խօթելով (հնգ է հմայեակն). Աղջիկն հարկադրուեցաւ նմա 12 տարի սպասել ծառայել, վասն զի ոչ ոք յանձն կ'առնուր հերիւնն ետ քաշել։ Թէեւ տիրուհւոյն կը ծառայէր, այլ միշտ արձանի պէս անճկուն և անզգայ էր։ Օր մը, ընտանիքն օտարականի մը այցելութիւնն ընդունեցաւ, որ ամեն այդ եղելութեանց անտեղեակ էր։ Աղջիկը նորա քով կը մօտենայ և կ'աղաչէ նմա ըսել թէ ինչ էր ծոծրակին մէջ մտածն որ այնքան ցաւ կը պատճառէր իրեն։ Օտարականը կը փութայ հերիւնն ետ քաշել, և շղթայազերծ աղջիկը բանտէն կը հեռանայ։

Ալ իր թանկագին գդակին (սրածայր և բոժոժաւոր) շնորհիւ անտեսանելի է, զոր բազումք փորձած են ի նմանէ յափշտակել՝ ինքզինքնին անոր պէս անտեսանելի ընելու համար։ Առանց ընտանեաց գիտութեան՝ մանկաբերին քով կը մօտենայ, իր բոլոր ծանրութեամբ վզին վրայ կը նստի, դուրս կը հանէ թոքերն և ծոցին մէջ լուալու կ'իջնայ, զոր իսկոյն մանկաբերն ի մահ կը մատնէ։

Մանկաբերն Ալին ճիրաններէն խլելու համար՝ ծեր կանայք սնարին տակ 40 օր [illegible] կամ [illegible] (գայլ) գլուխ կոչուած բան մը կը դնեն։ Ալկէ հատ մը ի Կոստանդնուպոլիս տեսայ. բռունցքի նման խոշոր՝ գայլի ստորին ծնօտին կը նմանէր իր ակռաներով, ցռուկով և աչաց տեղուանքով, որ սեւ մետաղով ծածկուած՝ մաշկի կը նմանէր, գործածուելով այնքան մաշած։

ԽԸՊԸԼԻԿ

Քանի մը անձինք կը կարծեն թէ Ալ կը կոչուի նաեւ Խըպըլիկ։ Այլք կը կարծեն թէ Խըպըլիկ ուրիշ չաստուածութիւն մ'է. Մարդն անձնաւորելով՝ Ալի նման գդակ մը կը հագնի որ զինքը կ'աներեւութացնէ, բայց չարաճճի էակ մ'է որ կը զուարճանայ քնանալու ատեն մարդկանց և կանանց ձեռքերն ներկել։ Արթնցած ատեն՝ մատներուն վրայ ներկի բիծեր կը գտնեն, և կը յիշեն թէ իրենք չէին ըրած զանոնք։

ԽԸՏՐԸԼԼԷԶ

Ապրիլ 23ին, յղի հայուհիք անդորր և անշարժ իսկ կը մնան ի պատիւ Խըտրըլլէզ չաստուածութեան։ Ամեն դպչած առարկային մանկան մարմնոյն վերայ ո և է բիծ կամ նիշ կը ձգէ։ Դիպուածով եթէ առարկայ մը բռնեն՝ ձեռուընին կը փութան իրենց կռնակին վերայ սրբել, որպէս զի մանկան գէթ այնպիսի մէկ կողմն ընդունի բիծն որ զինք չը տգեղցնէ—կռնակը՝ զօրօրինակ, և կամ կը փութան ձեռուընին տան կրակարան շփել, այս բառերը մռմռալով. «հոս կը ձգեմ ամենն»։ Եթէ այնպէս չ'ընեն, Խըտրըլլէզ անոնց վրայէն կ'անցնի և իրենց մանկունքը կը նշէ.

ԿՐՕՂ

Կրող բառն հայերէն կը նշանակէ այն որ կը կրէ կամ կը գրէ։ Իբրեւ կրող՝ պիտի կրնար Յոյն դիցաբանութեան Քառոնին և Ախերոնին համեմատ լինել, որ մեռելոց փոխադրութեան կը ծառայէին (յայտարարեալ արդէն [illegible] մէջ)։ Իբրեւ գրող՝ Եգիպտացւոց Հերմէսին և Թովթին կը համապատասխանէ։ Այս երկրորդ ստուգաբանութիւնն աւելի ընդունելի կ'երեւայ ինձ, որովհետեւ հայ ազգը քրիստոնէութեան դառնալէն վերջն ալ արձանագրիչ էակայ հաւատացած է։ Կրող՝ հայոց համար չաստուածութիւն մ'է դիւրաշարժ՝ գերթ չաստուածոց պատգամաւորն — աղեղ և չար. Ակնէ են բառք՝ Կրողը կ'առնէ, կրողը տանի քեզ, կրողին գիրը քերէ՜։ Հաւասարապէս կը վերագրեն նմա ճարտարութիւն, խորամանկութիւն, չարաճճութիւն—յորջորջանք զորս Արկադիացիք Հերմէսին կը վերագրէին. Այս պատճառաւ մէկուն խորամանկութեան զարմանալով՝ կ'ըսեն. Ինչ կրող է աս։

ՏԷՐԸՆՏԱՍ

Տէրընտասի տօնն ընդհանրապէս բարեկենդանէն քիչ մ'առաջ տեղի կունենայ, ի 14/26 փետրուարի։ Մանկունք փողոցներու մէջ կը շրջին՝ աղաղակելով. «Տէրընտասին փայտ տուէ՛ք»։ Նոյն կերպիւ ձեռք բերուած փայտով՝ փշուըներու կուտակին մէջ, կրակ կուտան նոքա և նախընթաց տարուան Տէրընտասի տօնէն յետոյ ամուսնացեալք բոլորու վրայէն կը ցատկեն, անձնիւր կին ամուսնոյն թեւը մտած (որն որ այդ առթիւ նոր շրջազգեստ և գլխազարդ կը հագնի), կամ փայտակոյտին շուրջը կը պարեն ընտանեաց միւս անդամոց և երկսեռ բարեկամաց հետ, հրեղէն մանուկներ ([illegible]) ծնուցանելու համար՝ կ'ըսեն։ Տեղ տեղ կանայք առանձին կը կատարեն այդ պարն, եւ հանդիսի համար եկեղեցիէն վառուած մոմեղէն ի ձեռին՝ նորամուտ մէկ անկիւնը կը մնան։ Հանդիսականք կը ծափահարեն և «[illegible]» չարականը կ'երգեն։ Այդպիսեաց շրջանակաց մէջ՝ փայտակոյտն ուրթի ճիւղով (ուռ) միայն կը կազմուի, զոր [illegible] կ'անուանեն ի Կապադովկիա, և նորապսակը նմա կրակ կը ձգէ եկեղեցիէն վառուած մոմեղէնով. Այդ կրակին շուրջ կը պտըտցնեն միամեայ մանուկներն։ Հանդիսորդաց կը հրամցնեն պզտիկ բոկեղներ և [illegible] օշարակներ։ Եկեղեցիները կը լուսավառեն, և ամեն հայ իւր մոմեղէնը կը վառէ աւագ խորանի կանթեղէն ու ի ձեռին տուն կ'երթայ նովաւ տան մուտ փառելու։ Տեղ տեղ՝ սրճօրինակ փայտակոյտ մը կը վառեն եկեղեցւոյ բակին մէջ—երբեմն եկեղեցւոյ մէջ իսկ,—և քահանայք չորս կողմը կը դառնան շարականներ երգելով, սովորութիւն մը որ առանց շատ տարածուած էր։ Քանի մը հայ հեղինակք կը կարծեն թէ Տէրընտաս բառը Տեառնընդառաջի մի աղաւաղումն է։ Այլք կը կարծեն թէ այս վերջին անունը Ս. Գրիգոր Լուսաւորչէն տրուած է Տէրընտասի հեթանոսական տօնին որ չէր կրցած ջնջել, ինչպէս որ Վարդավառի հին տօնը վերափոխման տօնին փոխած է, և ուստի զՏէրընտաս կը նկատեն իբրեւ մի աղաւաղում Տէր Հնդէսի (Հնդէս Տիրի—չաստուածոց գրիչ ըստ մեր նախնեաց)։

Սիվրիսարէ ԱՆԱԲԻ

ԱՆԳԻՐ ԳՊՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ԱՌԱԿՔ

ՇԱՐԱԴԻՐ ՎԱՀԱՆ Վ. ՏԷՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԵՐԵՍ 400 ՓԱՌԱԿԱԶՄ
Գինն է 30 ղրշ.
Փօսթայի ծախքով.
Դիմել ի գրատուն Պաղտատլեան,
Սուլթան Համամ Ճատտէսի թիւ 14։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՊԷՀԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ երկար ատեն Կ. Պոլսոյ մէջ աղերսագիրներ խմբագրելէ եւ ի Կեսարիա գաւառին շատ մը պաշտօններ վարելէ յետոյ, այս անգամ Պաղչէ գաբու Թաշ-խան 56 թիւ սենեակը հաստատուած է։

Պատրաստ է ոչ միայն պաշտօնական ամէն տեսակ գրութիւններ օրինական ձեւով խմբագրել՝ այլ եւ դատաստանի կարօտ խնդիրներ յանձնել ամենէն ճարտարիմ եւ ձեռնհաս եւ վկայեալ փաստաբաններու։

660 21—22

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Համիտիյէ փողոց, Թօմրուք խան
ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա
Ատանա
Այտըն
Հալէպ
Աղեքսանդրիա
Ադր. պոլիս
Էնկիւրի
Պաղտատ
Պէրութ
Պրուսա
Դամասկոս
Գօնիա
Լառնաքա
Գահիրէ
Լիմասոլ
Մերսին
Նազիլլի
Նիքոսիա
Ուշաք
Փիլիպէ
Բօր-Սայիտ
Ռուսճուք
Սելանիկ
Սամսոն
Իզմիր
Սոֆիա
Տրապիզոն

Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշւով։

Դրամազեղչ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագիրներու, չէքերու, վարկաթուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2½ % մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար.

Տարին 1½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի գրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վճարահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, Բանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու քուփոններ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշւով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 % տոկոսով։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Ն. ԱՆՏՐԻՔՕՄԵՆՈՍ

Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ
Մեծ փողոց 283 Սուլթ. Պայազիտ [illegible] 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար գիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բերացիներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործատեղեակներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամէն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ պլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս ըսածներուս ճշգութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնուի, փորձ մը հանել տալ լիապէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ պայծառ օդին։

Գիները համեմատաբար չափաւոր են։

8z2 4—100

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

«Կեանքի երիտասարդացում և երկարացում Կօտինօ էլիքսիրով, միակ անվտանգ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուղեցէք էլիքսիր Կօտինօյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի ղրկուի ձրիապէս։

Սրուակը՝ 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Կը վաճառուի ի Տրապիզոն, յանձնակատար Պ. Պ. Քուսի եղբարք։

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու [illegible] համար բժշկաց կողմանէ խիստ [illegible] օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ [illegible] մակնուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գնով [illegible] ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա Օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին Էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ [illegible]։ Բերայի նշանաւոր [illegible]։ Ղալաթիա [illegible] խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 9, Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանդըգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 գրօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակազէն Ռիւս խանութը։ Թօփխանէ, [illegible] թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վօսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը [illegible] խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս [illegible] խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 4։ Մեծ Շուկայ [illegible] փողոց Թօբալեանի թիւ 9 ճաշարանը Բերա [illegible] շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմը փողոցը [illegible] թիւ 6 խանութը։ Հալէպ [illegible] մէջ [illegible] աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց [illegible] Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի [illegible] թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գատը-գիւղ [illegible] նաւամատոյցի Հաճի Միհրան աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտանի [illegible] թիւ 113 գրօսարանը։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

Փաւլինեան շոգենաւը, նաւապետ Բրիօր, Լիվրբուլէն ասոր հասաւ ընդհ. վաճառքով։

Փլամինեան շոգենաւը, նաւապետ Շէլհըլլ, Լիվրբուլէն ասոր կը սպասուի դէպ ի ամսոյս 30։

Փաւլինեան և Փլամինեան լոգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Տես Դ. Երես Վ. Փօլօլեան և Քըրգիկեան վաճառատան ազդը։

ՏՈՔԹ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Որ տարիներէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր մայրաքաղաքէս, այս անգամ վերադարձած ըլլալով՝ իւր բնակութիւնը հաստատած է Սամաթիա Սուլու Մանասթըր ճատտէսի թիւ 146 տունը, ու պատրաստ է ամեն օր իւրեն դիմող հիւանդները դարմանել մանրազնին և մասնաւոր հոգածութեամբ։ Չորեքշաբթի օրերը ժամը 6—9 (Ը. Թ.) աղքատ հիւանդներն ձրիաբար դարմանելու յատկացուցած է։

Յիշեալ բժիշկը ճարտարութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ճշգիւ կ'անուանէ ներքին հիւանդութեանց տեսակն, որոց կախում ունի, կարճ միջոցի մէջ հիւանդաց բուժումը։

793 9—30

ԻԼԱՆ

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթը ալիյէսի ֆապրիգասը իչուն միւպայեա օլունաճագ 10 նէվ տէսթկեահըն չէրաիթը լազըմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունտուղընտան վէ կէլէճէք չէհրը Թէշրինը էվվէլը բուրմինին 12 ինճի չարշէնպէհ կիւնի ինհալէի էվվէլիյէ վէ ֆէրտասը կիւնի տէ 100 տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ միւնագասայա տէվամ օլունարագ սաաթ օնտա ինհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան մէզքիւր տէսթկեահլարը իթթայա թալիպ օլանլարըն թէմինաթը նագտիյէ վէ եա քէֆալէթնամէի միւթէպէրէլէրի իլէ մաատա ճումա վէ բազարտան մաատա պէհհեր կիւն նէզարէթը միւշարիւլէյհա խարճ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

27 Էյլուլ 309 833

Քէզա

Պազը խութութը ճէտիտէ իչուն միւպայեասընա լիւզում կէօրիւնէն 4 միլիմեթրօլըք թիմուր թէլ իլէ իզօլաթէօր վէ գապլօ չէրաիթը լազըմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունտուղընտան վէ չէհրը Թէշրինը էվվէլը բուրմինին 17 ինճի բազար իրթէսի կիւնի ինհալէի էվվէլիյէսի վէ ֆէրտասը կիւնի տէ 100 տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ միւնագասայա տէվամ օլունարագ սաաթ 9 տա ինհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան էշեայը մէզքիւրէյէ իթթայա թալիպ օլանլարըն թէմինաթը նագտիյէ վէ եա քէֆալէթնամէի միւթէպէրէլէրինի միւսթասհիպէն ճումա վէ բազարտան մաատա պէհհեր կիւն Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթը ալիյէսի խարճ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Էյլուլ 309 834

Քէզա

Ումում բօսթա մէրաքիզի իչուն լէտէլհաճէ հաքք էթթիրիլմէք օլան Թիւրքճէ վէ Ֆրանսըզճա Թարիհ միւհիւրլէրի պու քէրրէ չէրայիթը լազըմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունարագ կէլէճէք չէհրը Թէշրինը էվվէլը բուրմինին 24 ինճի բազար իրթէսի կիւնի ինհալէի էվվէլիէ վէ ֆէրտասը կիւնի տէ 100 տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ միւնագասայա տէվամ օլունարագ սաաթ 9 տա ինհալէյի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան մէզքիւր մէօհիւրլէրի հաքք [illegible] թալիպ օլանլարըն քէֆալէթը միւթէպէրէ վէ եա թէմինաթը նագտիյէլէրի իլէ պէրապէր ճումա վէ բազարտան մաատա պէհհեր կիւն Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի խարճ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Էյլուլ 309 835

Քէզա

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի տաիրէ վէ ագլամը իլէ Տէրսաատէթ, Ղալաթա, Սիրքէճի, Աք Սէրայ, Ֆաթիհ, Պէյօղլու բօսթա խանէլէրի իչուն չիմտիլիք օլարագ միւպայեասը իգթիզա իտէն [illegible] մաատէն քէօմիւրիւ չէրաիթը լազըմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունտուղընտան վէ կէլէճէք չէհրը Թէշրինը էվվէլը բուրմինին 10ունճու բազար իրթէսի կիւնի ինհալէի էվվէլիյէ վէ ֆէրտասը կիւնի տէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ սաաթ 10տէ ինհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան լէվազըմը մէզքիւրէյի իթթայա թալիպ օլանլարըն թէմինաթը նագտիյէլէրինի միւսթասհիպէն ճումա վէ բազարտան մաատա պէհհեր կիւն նէզարէթը միւշարիւլէյհա խարճ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Էյլուլ 309 836

ԻԼԱՆ

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆԳԱՍԸՆՏԱՆ

Զըրաաթ Պանգասը իչուն լիւզումը օլան 4060 գըթա տէֆթէր իլէ 2000 ճիլտ մագպուզ սէնէտի վէ 181,000 ատէտ սէնէտ վէ էվրագը սաիրէնին թապ ու թէճլիտի մէվգըի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլուպ իչպու չէհրը Թէշրինը էվվէլին 6 ընճը չարշէնպէհ կիւնի ինհալէի էվվէլիյէսի իճրա վէ իրթէսի փէնչշէնպէհ կիւնի սաաթ 9 տա գատար 100 տէ 5 թէնզիլ իտէն օլուր իսէ գապուլ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն չէրաիթինի անլամագ իւզրէ մէզքիւր Պանգանըն իտարէ մէրքէզիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

29 Էյլուլ 309

Քէզա

Զըրաաթ Պանգասը իչուն լիւզումը օլան 6 նէվտէ 427 թօփ քեաղըտ մէվգըի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլուպ Թէշրինի էվվէլին 4 ինճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 9 տա ինհալէի էվվէլիյէսի իճրա վէ իրթէսի սալը կիւնի սաաթ 9 տա գատար 100 տէ 5 թէնզիլ իտէն պուլունուր իսէ գապուլ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն չէրաիթինի անլամագ իւզրէ մէզքիւր Պանգանըն իտարէ մէրքէզիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

29 Էյլուլ 309

ԳՈՆԻԱՔ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԻԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ　　Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԻԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ (15 Դեկտ. 1892)　ԱՐՔՍՒՆԵԱՑ Ն. Թ. Կ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՆՍՏԱՆԴԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ որոց անուանքը տեսնուին իւրաքանչիւր շիշի վրայ փաթթուած վկայագիրներուն մէջ.

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վեցամսեայ 1892ին հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլ սկիզբը 12,314 ՄՆՏՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՕՆԵԱՔ հաւաստեալ պաշտօնական գրութեամբ Պիրէայի Նաւային գործակալաց, այսինքն Փանելլ'ինիօնի, Խըտիվիյէի, Լօյտի, Ֆրէսինէի, Մէսաժըրիի, Իտալական Ֆլօրիյօի շոգենաւային ընկերութեանց.

ԱՌԱՔՄՈՒՆՔ.—Եգիպտոս, Կարմիր ծովոյն եզերք (Սուաքիմ, Մասաւա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Ադէն՝ Արաբիոյ, Պէրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սագըզ, Իզմիր, Կրէտէ, Միտիլլի, Տարտանէլ, Այնօրօս, Սէլանիք, Փորթօլաղօ, Գավալա, Տէտէ-Աղաճ, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինօպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իպրայիլ, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէտուն, Ալպանիա, Թրիէսդ (Գերմանիոյ համար) այսինքն:

Փանելլ'ինիօնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 94.—Խըտիվիէի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65.—Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47.—Լօյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6.—Ֆլօրիօի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7.—Ֆրէսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174.—Մէսաժըրիի շոգենաւերով սնտուկ 44: Գումար ընդ ամենը սնտուկ 12,314, տակառ 219:

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ Տէրութեան զանազան գաւառաց առաքումները եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ:

Գոնեաքի տարեկան ընդհանուր սպառումը օտար երկիրներուն մէջ 1,000,000 ֆրանքի արժողութիւն. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՕՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՅԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ: Երաշխաւորութիւն զուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. Նոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց բոլոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէ. Ցոյժ ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող: Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին: 773

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԷԼՈՍ, (ԱՑՖԻ)». Ի ՊԻՌԷԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ　　ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԼԸՆՏԸՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 141 290　　ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 146.418

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2.794.012　　ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1.099 000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողացն կրնան վստահաբար ընդունիլ ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500.000　ՄԱՐԻԹԱՅՄ　ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Պէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 2 և 22 րդ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ, Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց:

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ Թաշնիէ խարէսի հասըլաթընտան Փիրուխթ օլընաճագ օլան քէբէք վէ փասրալ վէ բաղտըլ վէ ճէվրնէտի վէ սաիրէ Փիյաթը մալիւմէլէրի իլէ միւշթէրիսի իւզէրինտէ օլուպ խըշմ ի լուլը բուտինին 30ընճը բէնճշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ Թըշրընի էվվէլին իքինճի ճումաա իրթէսի կիւնի տախի 100 տէ 5 զամմը գապուլ օլընա ճաղը ճիհէթլէ իխթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի,

Նօ. 18　2—3

Գոսովա Փըրգասընտա պուլունան աասքէրը Ճէնապը միւլիւքեանէ հայվանաթընա 1 սէնէ զարֆընտա միւգթազի օլուպ մահալլինճէ մէվճըտի միւնագասատա օլան էշեաւի մուլթապլյէ Փիյաթը մալիւմէ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ գարարը գաթիսինին վիրիլմէսի մուգարրէր օլտուղունտան Փիյաթընըն Թէնզիլի իլէ իխթաեա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւն խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

Նօ. 16　3—3

Ինշաաթը ասքէրիէէ իչուն 6 սանթիմ գուլթըը տախլինտէ 1800 մէթրօ Թօւլընտա տէօքմէ Թիմուր պօրու միւնագասէա գօնուլարագ Թըշրինը էվվէլին 4իւնճիւ բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի Փէրտասը 100տէ 5 Թէնզիլաթը մուգարրէր օլտուղու ճիհէթլէ Թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասքէրիէէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր.

Նօ. 17　3—3

[illegible] ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆՆԻՍ

Տօքթօր Ա.Ճէրի ջերմային հիւանդութեան, այ դեղ՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ գուսակլինայ, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ոյժը յայտնութեան հրաշ խաւարեալ է նորա անհամար արդեանցը ոյժը գտնուի ամէն: Այս ֆիզիքական խանգարումներ յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր [illegible] նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յարգն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible] դեր, և արեան թունաւորումն. որոց առ անուններն տրուած է. ջերմն և տարաւա, թաքուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհանրական ջերմն [illegible] և հրատապ տենդեր:

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտուրեալ վայրերէ մահահոտ նիւթեով, կամ բաց աղբանոցներէ և ակոսներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ:

Ա.Ճէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընդէ այդ թունաւոր նիւթոց [illegible] ազդեցութիւնը դուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ զօրաւորութիւնն առաւօտուն անվտանգ և անխառն է և օգտակար ոյժը, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և [illegible] Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա,

Կ. Պոլիս　614

ՏՐԹ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ի ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քավչուէ լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստակի ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց: (Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր: 114

ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Բէյօղլու Բիզա Եօքուշու Թիւ 27 և Սէրասքէր Գափուսու Ճադտէսի Աճէմ Խանին տակ Թիւ 14

Որպէս զի աւելի լաւ տեսակէ եւ աւելի աժան գնով ապրանք վաճառենք մեր այն յաճախորդաց որք պիտի դիմեն Վ. Ա. Դօլօլեան եւ Քրթիկեան անուամբ ասկից առաջ մեր հաստատած վաճառատունն ի Պոլիս Բիզա փաշա Եօգուշը Թիւ 27; մեր պաշտօնեայներէն հմուտ անձ մը ղրկելով այցելել տուած ենք Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Փարիզի, Լիոնի, Լոնտոնի, Իտալիոյ և, այլ տեղերու գործարանները եւ հետեւեալ ապրանքները գնած ենք կանխիկ:

Թաւիշէ զանազան կերպասներ, տպածոյներ, մէկ կտորէ Թաւիշէ կապերտներ, Թաղիներ, հնդկական կապերտներ, մոմազօծ կտաւներ եւ այլն: Կահ կարասեաց համար մետաքսեայ կերպասներ (պրօքաթեր, մետաքսեայ Թաւիշներ, մետաքսեայ «ռէբս», «ֆանթէզի» եւլն. ծաղկենկար բանուած Թաւիշներ, բուրդէ «ռէբս» եւ այդ կարգի կահ կարասեաց յատուկ կերպասներ: «բլիւշ»ներ, վարագոյրի համար Թիւլեր, սփռոցներ եւլն: Նոյնպէս այդ կարգի լաւ տեսակէ ապրանքներ: Համոզուած գոյացուցած ենք թէ մեր այս ապրանքներու տեսակի, լաւութեան եւ աժանութեանը համար պիտի արժանանանք հանրութեան համակրութեանը: Յարգոյ յաճախորդաց համար Բիզա փաշա խան գտնուած վաճառատունէն զատ Պապը Սէրասքէր ճատտէսի Աճէմխանին տակ Թիւ 14 ուրիշ վաճառատուն մըն ալ բացած ենք: Այդ երկու վաճառատանց մէջ պաշտօնի կոչած ենք մէկ քանի ճարտար կահագործներ: Կը սպասենք որ արգոյ հասարակութիւնը բարեհաճի այցելել մեր մթերանոցները:

810　6—30

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

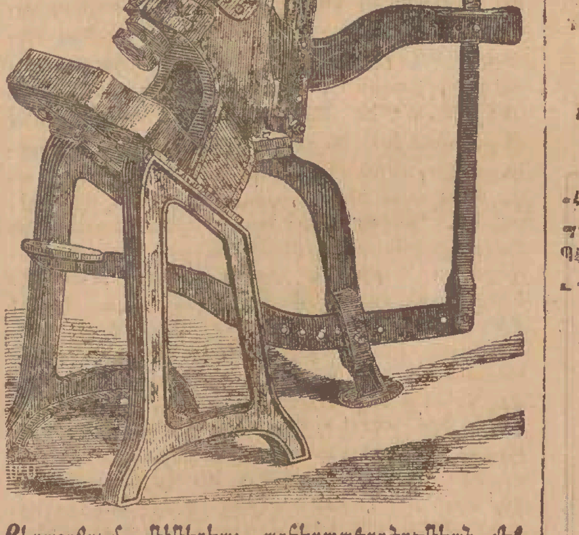

Ցեղաջքում [illegible] արհեստագործութեան մէջ Մատրութեան, բարեշէնութեան, աժանութեան

Թէյի, լօգումի, հելվայի, խավեարի, րէչէլի, խահվէի, շաքարի, սիկառի, Թուղթի և այլ բազում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով:

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի գոյլեր, լուացարաններ, ևլն. ևլն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած:

Դիւրամատչելի ամենուն:

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ՛ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշգրութեամբ կը կատարուին: 719

Պահճէ-Գարու, Բասիմ Բաշա խանի դէմը:

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Պոլիս Պոսթա-Գափու Ճէլալիէ Խանի կից Թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ճափոնի ամենընտիր թէյերը: Այս թէյեր աննման են իրենց համով, հոտով և գոյնով: Դիմողք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան: Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամէն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և շատ դիւրին է ամէն կողմ գտնել: Ասոնց կեղծերը շինուած ըլլալով, պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ նկարին: 803　10—60

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 27|9 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 4ին յետ միջօրէի.

Գշ. 28|10 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ուղղակի. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,

Դշ. 29|11 [illegible] ուղղակի, [illegible] ժամ 11ին.

[illegible] 2?|11 [illegible]

[illegible] 30|12 Օտեսայի ուղղակի, [illegible] միջօրէի.

Ազդ.— Սեպտ. 28|10 [illegible] 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պոլսոյ մէջ կանոնաւոր [illegible]

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղեւորներ [illegible]

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ՐԷԳՈՒԼ

477　Մումհանէ Սիֆէ Թրան ?

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՋՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն որ պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղաներն և ամէն փափուկ անձինք:

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով:

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ԴԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս:

ԼԻՕՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՕՆ, 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԳԻՒՍԹ ՔԱՍԷԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով:

ԻՈՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պառք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վիի»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունն՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ: 690

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայէլ Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափին եղելն: Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է: Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է: Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի: Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով:

Վէյժէնէի վարդի ոսկեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ: Այս եւս կը ծախուի Ռօայէլ Վինտզօրի ծախուած տեղերը:

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է:—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի երբ գլխաւորապէս գարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը:

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ երբ ախորժակ չկայ: Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է: Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով:

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ　2218

[illegible] ՋՐՈՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

[illegible] Պոլսոյ և Օտեսայի [illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
[illegible]	4000	[illegible]	5500	Բանտէր	1700
[illegible]	[illegible]500	[illegible]	2200	Բլաթօ	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	Բօլօ	1000
[illegible]	2000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	Հէրօ	2000	Ռիալթօ	4400
[illegible]	2200	Հիտալկօ	[illegible]00	Ռինալտօ	3200
[illegible]	3000	[illegible]	7000	Ռօլլօ	3000
[illegible]	3300	[illegible]	1300	Ռօմէօ	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	Ռօզարիօ	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	Սալէրնօ	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]	Սափօ	2000
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000	Սօրէնթօ	4300
[illegible]	3500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	4500	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	3500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	[illegible]	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	3100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	600	[illegible]	4100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	Զեմբրա	1000
[illegible]	3200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	1500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					[illegible]000
[illegible]					[illegible]000
[illegible]					[illegible]

Վօլթուռնօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 20ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար:

[illegible]

Դիմել առ [illegible]

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմթ [illegible] Խան Ղալաթիա

401

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Մանչէսթրի մէջ [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
[illegible]	4000	Նեբթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	[illegible]	3000
Թեպա	3250	Լոտուս	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
Մարիօթիս	3250	[illegible]	[illegible]

Նէբթիս շոգենաւը հոկտեմբերի դէպ ի 4ին Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292　[illegible] Լիվրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվրբուլէն և Նիւ-Եօրքէն [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գատալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	[illegible]	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Օրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	[illegible]	2899
Սեֆալոնիա	5517	[illegible]	2168
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
[illegible]	[illegible]	[illegible]	899
[illegible]	1876	[illegible]	1855
[illegible]	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ Գործակալ

Thomas C. Joly

[illegible] խան Թիւ 401

Ղալաթիա

17

Արտօնատէր　Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ